דער
קענעדער איד

Canadian Israelite
The first and only Jewish Weekly in the entire Dominion of Canada
Office: 823 Main St. St.-John 1454

Der Canader Yid
ראס ערשטע און איינציגע וואכענבלאט אין ווינניפעג און אין גאנצען קענעדע
אפיס 823 מיין סט. טעל.-דזשאן 1454

Vol. III. No. 8. Winnipeg, Thursday, February 22nd, 1912. Price Two Cents

ווינניפעג, דאנערשטאג, ד׳ אדר, תרע״ב.

גרויסע אימיגראציאן נאך קענעדא

אלע שיפס קאמפאניעס אין ענגלאנד ערקלעהרען אז קיין יאהר ביז יעצט זיינען נאך אזוי פיעל טיקעטס ניט אויספערקויפט געווארען אין ענגלאנד אויף צו פאהרען נאך קענעדא ווי היינטיגען ווינטער. אלע טיקעטס פון 2טע און דריטע קלאס פיר אפריל און מאי זיינען שוין אויספערקויפט. און אן אונגעהייער גרויסע איינוואנדערונג נאך קענעדא איז צו ערווארטען פאר היינטיגען יאהר.

א קינדער אבענד אין היברו סקוהל.

זונטאג דעם 25טען פעברואר 7.30 אבענד, וועט אין אאודיטאריום פון ,ווינניפעג היברו סקוהל׳ פארקומען א פרייער קאנצערט, ספעציעל פאר אידישע קינדער.

אין אבענד וועלען זיך בעטהייליגען די פידעל שפיעלער מר. זאלצמאן און די ברידער לעוואנט; א סטרינג-ארקעסטער פון 8 פערזאן און א כאר פון 35 קינדער. ס׳וועלען דעקלאמירט ווערען שירים פון זאב יעבץ, פינס, ש. פרוג און מ. ראזענפעלד. צולעצט וועלען געציינט ווערען סטעראפטישע בילדער פון דער אידישער געשיכטע מיט ערקלערונגען אין אידיש. עלטערען דארפען שיקען זייערע קינדער צו דיעזען אבענד!

לעצטען זונטאג האט דער פרייער קאנצערט ניט געקענט פארקומען צוליעב דעם פלוצלינגען טוידט פון מר. שולמאן וועלכער איז געוועזען דער סעקרעטאר פון דער ,תלמוד תורה׳ פון דעם ערשטען טאג זייט די ,תלמוד תורה׳ איז געגרינדעט געווארען. די טרויעריגע בשורה איז בעקאנט געמאכט געווארען צו די קינדער פון פלאטפארם און אלע האבען זיך, ווי איין מענש, אויפגעהויבען פון זייערע פלעצער צו עהרע פון דעם פערשטארבענעם.

א שיף אונטערגעגאנגען.

די ענגלישע פראכט שיף ערנא וואס איז געגאנגען פון באסטאן נאך בוענאס איירעס, איז ביי א גרויסען שטורם וואס האט געהערשט פינף טעג צייט אויף׳ן ים אונטערגעגאנגען. 6 מאטראזען זיינען דערטרונקען געווארען. דער קאפיטאן מיט זיין פרוי, דער אסיסטענט און א פאסאזשיר פעהלען אויס. די ענגלישע שיף קופא וואס איז גראדע אויף׳ן 5טען טאג דורכגעפאהרען האט ניין מאטראזען גערעטעט, און זיי נאך ליווערפול, ענגלאנד׳ געבראכט. די מאטראזען דערצעהלען אז דריי טעג כסדר האבען די שטורמדיגע כוואליעס זייער רעטונגס שיפעל געווארפען ווי מען ווארפט א פילקע, פיעלע זיינען משוגע געווארען און אריינגעשפרונגען אין ים, אנדערע האבען דריי טעג אהן עסען, אהן טרינקען געקעמפפט מיט דעם שרעקליכען הוריקאן, ביז די שיף האט זיי ענדליך גערעטעט.

פערד פלייש א מיטעל פאר קאנסאמפשאן.

ביי א פערזאמלונג פון דאקטוירים לעצטע וואך אין פאריז, איז איינשטימיג ערקלעהרט געווארען, אז פערד פלייש איז דער בעסטער מיטעל צו היילען קאנסאמפשאן, ווייל פערד פלייש, ערקלעהרען זיי ווייטער, איז מעהר נארהאפט, און לייכטער צו פערדייהען ווי אנדערע פלייש.

דער פרעמיער פון אנטעריא שווייגט.

היינטיגע וואך האט זיך א דעפוטאציע פון דער ניי געגרינדעטער פארטיי (פראהיבישאן) וועמענס צוועק איז צו קעמפפען געגען ביטערען טראפען, געווענדעט צום פרעמיער וויהיטנע פון אנטעריא וועגען א געוויסען געזעץ, דער פרעמיער האט אפילו נים א קוק געטהאן אויף דער דעפוטאציע, זיך אריינגעקוקט אין א צייטונג, פערשטעלענדיג זיך מיט איהר דאס געזיכט, און האט די גאנצע צייט געשוויגען. די דעפוטאציע האט די גאנצע צייט גערע׳ט איבער איהם ביז זי איז זיך אוועקגעגאנגען מיט גאר ניט. דער פרעזידענט פון דער נייער פארטיי, דזשאזעף גיבסאן, ערקלעהרט אז זיי וועלען אנפיהרען א שטארקע פראטעסט בעוועגונג געגען אזא אויפפיהרונג פון פרעמיער, וואס איז, ווי עס ווייזט אויס, ניט שטארק בעגייסטערט פאר א ,טרוקענע׳ אנטעריא.

נייע איטאליענישע טעריטאריעס.

מארגן פרייטאג וועט ביי דער ערעפנונג פון איטאליענישען פארלאמענט פראקלאמירט ווערען טריפאלי און סירענייקא אלס איטאליענישע פראווינצען. אלע 300 סענאטארען און 450 דעפוטאטען וועלען אנוועזענד זיין ביי דיעזען היסטארישען מאמענט. די סאציאליסטען האבען ערקלעהרט אז זיי וועלען קיין אנטהייל ניט נעהמען אין דיעזער היסטארישער פאסירונג, ווייל זיי זיינען געגען דער פאליסי פון דער רעגיערונג אין טריפאלי.

וועלען צאהלען אין צייט.

מר. ברעדבורי, מעמבער אף דאמיניאן פארלאמענט פון סעלק רק, האט אויסגעפיהרט אז אנשטאט אלע ארבייטער וואס זיינען בעשעפטיגט פון דער מאניטאבא רעגיערונג, האבען געקראגען זייערע וויידזשעס ניט אין צייט [עס פלעגט פאראיבערגעהן זעקס וואכען און מאנכעס מאל צוויי מאנאטען ביז זיי האבען געקראגען זייער לוין, דאדורך זיינען די ארביישער אפטמאל געוועזען קרבנות פון פערשיעדענע לייה אנשטאלטען] פון יעצט אן און ווייטער וועט יעדען מאנאט די יוניאן באנק אויסצאהלען יעדען ארבייטער וואס איז בעשעפטיגט ביי דער רעגיערונג זיינע וויידזשעס.

סקאטש און וועלשיאנער פערלאנגען האם רול.

צוליעב דעם וואס די איירישע וועלען אין גיכען קריגען ,האם רול׳, האבען די סקאטלענדער און וועלשיאנער זיך מתקנא געוועזען אין זיי, און זיי פאדערען יעצט פיר זיך אויך האם רול. דיעזע וואך האבען די ליבעראלען אין לאנדאן אפגעהאלטען א ריעזיגען מאס מיטינג, וואו כמעט אלע רעדנער פערשיעדענע מעמבערס אין פארלאמענט האבען געפאדערט האם רול פיר סקאטלאנד און וויילס. זיי האבען ערקלעהרט אז די ענגלישע אימפעריע מוז יעצט געבויעט ווערען נאך דעם סיסטעם פון די פעראייניגטע שטאאטען וואו יעדע שטאאט האט האם רול.

רב ערמארדעט אין מאראקא.

דער רב הכולל אדער חכם באשי פון דער פראווינץ טאפילעט אין מאראקא איז איבערגעפאלען געווארען פון רויבער, וועהרענד ער איז געוועזען אונטערוועגס און איז ערמארדעט געווארען.

זיינע בעגלייטער זיינען פערשוואונדען און מען דענקט אז זיי זיינען אויך טויט.

5 טויזענד דאלאר פאר א פוס לאנד.

די העכסטע פרייז וואס איז ווען עס איז געצאהלט געווארען פאר ריעל עסטייט האט אין ווינניפעג היינטיגע וואך דערגרייכט. 5 טויזענד דאלאר א פוס איז בעצאהלט געווארען פאר א לאט אויף קארנער מיין און מעקדערמאט, וואו א 15 פלאארינער סקייסקרייפער וועט אוועקגעשטעלט ווערען.

א לעקטשור איבער קינדער ערציהונג.

ביי א קאנפערענץ פון ,אידישע יוגענד׳ איז בעשלאסען געווארען צו בעקעמפען די מאסע מיט די נויטווענדיגקייט פון א נייער שולע און צו דיעזען צוועק זאלען פעראנשטאלטעט ווערען לעקטשורס און מאס-מיטינגען.

עס איז אבער ניט גענוג די ערציהונג אין קלאס. יעדער פאטער און הויפטזעכליך די מוטער דארף וויסען ווי׳ אזוי צו ערציהען איהר קינד אין דער היים און ווי אזוי צו צוגרייטען איהם צו דער שולע. צו דיעזען צוועק האט דער פעראיין אראנזשירט א רעפעראט מיט ה׳ ב. גאלדשטיין, רעדאקטאר פון דיעזער צייטונג אויף זונטאג אבענד דעם 10 טען מארטש, אין קווינס האל, וואו דער רעדנער וועט ערקלערען ווי אזוי צו ערציהען דאס קינד אין דער היים, ווי אזוי אין דער שולע; וואס עס דארף זיין די אויפגאבע פון דער ניי געפלאנטער שול און וואס פאר א אויפגאבע אויך די ארטהאדאקסען קענען זיך שטעלען אום צו ערציהען זייערע קינדער אין זייערע חדרים, אזוי אז זיי זאלען קענען ערוואקסען א דור, וואס זאל ניט זיין פרעמד צו דער נאציאן און צום אידישען פאלק.

(וועגען דער פרייז און די טיקעטס זעה זייטע 2).

פאקען עפידעמיע אין קוויבעק.

פאר די לעצטע 10 יאהר האט די פאקען עפידעמיע קיינמאל אזוי שטארק ניט געפושעוועט אין פ. אווינץ קוויבעק ווי דיעזען יאהר.

די ריכטיגע צאהל פון פאקען קייסעס אין פראווינץ איז ניט בעקאנט. מען רעכענט אז זי וועט גרייכען אין די טויזענדער.

גלייכבערעכטיגונג פון פרויען אין נארוועגיען.

אין נארוועגישען אפערהויז איז אנגענומען געווארען דאס געזעץ וועגען צולאזען פרויען אין די שטאאטס אמטען און עס איז בעשלאסען געווארען דאס געזעץ פארצולעגען דעם קעניג צו אונטערצייכענען.

ווינניפעג פערלירט דאך דעם טרייעל.

דער טרייעל וואס די שטאדט רעגירונג פון ווינניפעג האט אנגעפיהרט געגען דער סטריט ריילווי קאמפאניע, האט זיך געענדיגט מיט א זיג פאר דער קאמפאניע.

דער סכסוך ציהט זיך שוין זייט יאהרען און יאהרען און בעשטעהט אין פאלגענדעס: די שטאדטישע רעגיערונג האט פערבאטען דער קאמפאניע צו מאכען איהר פאוער סטיישאן אויסער די סיטי לימיטס. די קאמפאניע ווידער האט גע׳טענה׳ט אז זי האט רעכט צו ציהען די עלעקטריק קראפט אויף צו בעליכטען די שטאדט אויף וועלכען פלאץ זי וויל. די טעלעפאן סלופס און דראטען האט די קאמפאניע ניט געקראגען קיין רעכט צו שטעלען אין די גאסען — אזוי האט געלויטעט די קלאגע פון דער שטאדט. די קאורטס פון דער פראווינץ האבען ענטשיידעט צו גונסטען דער שטאדט. די קאמפאניע האט אפעלירט צום העכסטען אינסטאנץ, און דאס איז דער פריווי קאנסיל פון ענגלאנד, און לעצטען מיטוואך איז ארויס די ענטשיידונג צו גונסטען דער קאמפאניע, ד. ה. אז די קאר קאמפ. האט א רעכט צו בויען איהרע פאוער סטיישאנס אין וועלכען פלאץ זי געפינט פיר נויטיג, אזוי אויך בנוגע די איבעריגע פונקטען. די שטאדט דארף אויך בעצאהלען אלע קאסטען פון דעם סכסוך. מען דענקט אז שטאדט וועט נאכאמאל אפעלירען און אנפיהרען ווייטער דעם קאמפף געגען דער סטריט ריילווי.

מעמאריאל מיטינג.

נעקסטען זונטאג דעם 25טען פעברואר אום 2.30 נ. מ. וועט פארקומען אין בית יעקב שוהל א מעמאריאל מיטינג נאך דעם פערשטארבענעם פראפעסאר מאנדעלשטאם. רבי כהנאוויטש וועט מספיד זיין דעם נפטר. עס וועלען אויך רעדען א. אסאווסקי, י. סקלאוואר ב. גאלדשטיין און אנדערע.

די אקטאבריסטען און די נאציאנאליסטען אין רוסלאנד פלאנען אבצוהאלטען די טעג א מאס מיטינג אין פעטערבורג צו בעשפרעכען די בטל געווארענע טריטי. דער צוועק פון דעם מיטינג איז אויפצוהעצען דעם עולם געגען אמעריקא.

אידישע קאלאניע אין בריטיש קאל.

צוויי הונדערט אידישע פאמיליעס פון אלבערטא און סעסקעטשעוואן פאהרען די וואך אריבער נאך וואטזאן וואלע, ביי קאלומביא ריווער צו גרינדען דארטען א קאלאניע. ספעציעלע קארס אין געארדעט געווארען פון דער סי פי אר צו טראנספארטירען דיעזע אידישע פארמערס.

אן אונטערנעהמונג פיר דער היברו סקוהל

נעקסטען דאנערשטאג אבענד, 29 פעברואר. וועט אין קווינס האל פארקומען א טהעאטער פארשטעלונג. דער גאנצער בענעפיט געהט פאר דער ת״ת עס ווערט אויפגעפיהרט גאלדפאדענס אפערעטקא ,אחשורוש׳, אין וועלכער עס נעהמען אנטהייל שילער פון דער ת״ת און אויך א קינדער כאהר. עס איז ווינשענסווערטה אז דאס פובליקום זאל בעזוכען דיעזע פארשטעלונג אין מאסען, זיי וועלען דערמיט אי אונטערשטיצען די ת״ת אי זיך פיין אמוזירען.

וועגען לייבאר טעמפעל

נעקסטען זונטאג אבענד דעם 25טען פעברואר וועט אין קווינס האל פארקומען א מאס מיטינג וואו פערשיעדענע רעדנער וועלען ארומרעדען די נויטווענדיגקייט פון א לייבאר טעמפעל פאר דער היגענער ראדיקאלער קאלאניע. איינטריט פריי. קומט אין מאסען און הערט אויס די פלענער פון דער קאמיטע.

סיר עדוואורד גרעי זאל זיין ענגלישער פרעמיער.

לויט א קארעספאנדענט פון דער לאנדאנער ,סטענדארט׳ מעלדעט וועט פארקומען א צוטהיילונג אין דער רעגיערונגס פארטיי. די מעהר קאנסערוואטיווע ליבעראלען וועלען זיך ענטזאגען צו סופארטען די ראדיקאלע רעפארמען פון דער רעגיערונג, ווי האם רול פאר איירלאנד און דאס גלייכען, און דער יעצטיגער פרעמיער אסקוויט וועט מוזען רעזיגנירען. אלס א נאכפאלגער נאך אסקוויט צייגט מען אן אויף דעם יעצטיגען מיניסטער פון אויסערן, סיר עדוואורד גרעי.

די ליעג פון א מיליאן פאפולייטשאן.

אין יעדע שטעדטיל אין מאניטאבא איז שוין ארגאניזי״ט געווארען, דורך דער ווינניפעגער ליעג, ברענטשעס צו אנפיהרען די ארבייט פאר א מיליאן בעפעלקערונג אין אונזער פראווינץ. די ליעג האט אויך ארויסגעלאזט אפליקיישאנס, יעדער קען ווערען א מיטגליעד אריינשיקענדיג א דאלאר. מען דענקט צו קריגען אמווניגסטען צעהן טויזענד מעמבערס. דעם 25טען פעברואר וועט דא ארויסגעלאזט ווערען צום פערקויף ספעציעלע באטאנס אין ווינניפעג און אויסער ווינניפעג. די סענטראל קאמיטע ערווארטעט אז יעדער איינער וועט זיך אבקויפען וואריס צו דער ארבייט פון א גרויסע בעפעלקערונג אין מאניטאבא, וואס וועט געוויס פערשנעלערען די ענטוויקלונג פון דער פראווינץ און זיין א טובה פאר דער גאנצער וועלט.

וועגען וואהנרעכט פון איסלענדישע אידען אין רוסלאנד

די בערלינער שטאדט-פערוואלטונג האט בעשלאסען זיך צו ווענדען צו די רעגיערונגען פון דייטשלאנד, פראנקרייך, ענגלאנד און אמעריקא מיט׳ן פארשלאג זיי זאלען ביי דער רוסישער רעגיערונג פועל׳ן, זי זאל אבשאפען די בעגרענעצונגען פאר די אידישע בירגער פון די דערמאהנטע מלוכות, ווען זיי קומט אויס אין געשעפטס-אנגעלעגענהייטען צו פאהרען קיין רוסלאנד.

די ערעפנונג פון פארלאמענט.

היינט, דאנערשטאג, פונקט אום 3 אוהר איז אונטער גרויס פאמפ און 14 קאנאנען אויסשיסע ערעפענט געווארען די סעשאנס אין מאניטאבא׳ר לעדזשיסלייטשור. נאכדעם ווי דער לייטענאנט גאווערנאר קעמאראן האט פארגעלעזען די טראהן רעדע וואו ער האט בעריהרט פיעלע פראגען און נאך דעם ווי עס איז אנגענומען געווארען עטליכע פארשלעגע וועגען פערשיעדענע קאמיטעס איז די זיצונג געשלאסען געווארען ביז מאנטאג 8 אוהר אבענד.

די איינדריקע און די איינצעלהייטען וועלען מיר אויספיהרליך בעשרייבען נעקסטע וואך.

סטארקיפערס! אידער איהר מאכט אייערע ארדערס ערגעץ וואו, זעהט זיך פריהער מיט אונז. מיר זיינען זיכער אז מיר קענען אייך אבשפארען פון 15 ביז 25 פראצענט אויף אלע וואארעס, ווי: מענער און באיס סוטס; מענער, ליידיס און קינדער זאקען, העמדער, טייעס, סוספענדערס און ד. גל. ביי אונז איז קיינע דזשאבס, קיין סעקאנד הענדיגע. אונזער סטאק איז ריין, רעגולאר און גוט אסארטירט. אלערליי סייזעס.
נ. ב. מיר האבען דזשאבס פאר די וואס פערלאנגען זיי.
THE MERCHANT'S BARGAIN CENTRE
SURES, NOZICK & CO.
Winnipeg 637 Main Street
Edmonton 141 Haward Street

EST. 1879
ALLOWAY & CHAMPION
יעצט איז די צייט צו קויפען שיפסקארטען
פאר אייערע פריינד און קרובים אין אלד קאנטרי, אויב איהר ווילט אז זיי זאלען אנקומען אהער פריה אין ספרינג. אלע שיפען וועלען באלד פערפולט זיין און אויב איהר וועט יעצט זיי ניט בעזארגען מיט טיקעטס וועלען זיי לאנג ווארטען אויף א פלייז אין שיף.
די וואס קענען ניט צאהלען איינגאנצען קעש פאר טיקעטס, קענען מיט אונז אראנזשירען.
מיר שיקען געלד קיין רוסלאנד, עסטרייך, דייטשלאנד.
דער אפיס איז אפען יעדען טאג פון 9 ביז 6 און שבת פון 9 ביז 9.
אלאוועי און טשעמפיאן 667 מיין סטריט
AC 362 & 667 MAIN STREET AC

מצה של פסח
קומט און איבערציוגט אייך ווי עס ווערט געמאכט ריינע, זויבערע מצה, זעהט מיט אייערע אויגען וועגען כשרות בהשגחת הרב דפה. די 10 טויזענד דאלאר מאשינען ארבייטען פראכטפאל
מאקאראנעס און פאטייטא מעהל קריגט איהר ביי מיר.
N. SEGAL
610 DUFFERIN AVE. Winnipeg.

ווער עס איז הונגעריג
געהט אוועק זאט פון
ווארשויער רעסטאראנט
55 מארטהא סטריט

שבת אויבס.

ניעדער מיט די פרייען!

(געווידמעט דער מענער פרעסעריי לעצטען זונטאג מאטינע אין די „קווינס".)

פון אונזער רעפארטער מ ע פ י ס ט א פ ע ל.

אן עזות פון א אידען! נעהמען און בעליידיגען אן עדה מענער פאר נאטהינג!... פרענט: פאר וואס? מ'האט איהם אפשר שלעכט געקארמעט? געשטעלט וועניג סאדא וואסער? ס'טע געהערט א מעשה: זיי, די ווייבער, זיינען דער „פער", דער „פודינג", און מיר מענער זיינען לעטישעס, יאלדען!

ס'איז א בלאף! א מיאוס'ער בלבול! נעהמט אדרבה רעכענט אוים אויף די פינגער אלע „גאונים", „לעקטשורער", פאליטישענס, „כראניקער", קריטיקער, ידענים, חצופים און גלאט נודניקעס פון א גאנץ יאהר -- ווער זיינען זיי? מענער! ווער זיינען די אסאווסקים, סקלאוועררס, זאלצמאנס און זייערע נאכשלעפער? מענער! אפילו אזעלכע „בלאסע" פעשעפענישען ווי „סני נהור" און „הבחור הזעצער"---ווער זיינען זיי? אויך מענער! נו, און יאנאווסקי? און גענאסע וויינבערג אליין? זיינען זיי דען ווייבער?!...

נו, איז וואס א שטיינער איז דער יוז פון בלאפען און מאכען א „קאלאטניע" אין שטעדטיל?...

אי וואס, פעווזנער? עמא גאלדמאן? איז וואס, אז מ'האט שוין א פאאר „נישקשעדיגע" ווייבלעך, דארף מען עס מאכען אזא „טאראראם"?

פע, שעהמען האט ער זיך געמעגט! אזא עלטערער מענש זאל זיך גאר אויף די עלטערע יאהרען בעשעפטיגען מיט אזא מאדנער טרייד!

מילא, וויינבערג, יאק וויינבערג! וואס א ו נ ז ברענט ווי א פייער — איז פראסאוו! דו, פראסאוו, דו ווייסט דאך יע אז מ י ר זיינען די „סמעטענע" און ז י י זיינען די „סראוועטקע", ווייבע ר און „נאטהינג עלס", טא וואס זשע זיצסטו אויף'ן סטיידזש און דו שווייגסט? האסט ניט געקענט א נעהם טהאן דעם אלטיטשקען פאר'ן קאלנער און געבען א טרייסעל אז די ציינער זאלען קנאקען?

ניעדער מיט די מענער פרעסעריי! ניעדער מיט די פרויען העלדען! לאנג לעבען זאל די מענערשאפט! הוררייי!..

וויינבערג נאטיצען.

פון שניאור דזשיימס.

כאטש גענאסע ה. וויינבערג פערזיכערט, אז די בעפרייאונג פון די פרויען איז די זאכע דער פרויען זעלבסט", וועט פונדעסטוועגען נאך ניט איין מאן ווערען פאר זיי די כפרה.

. . .

מיר מענער ווערען אויך בעשולדיגט אין האלטען פערשפארט אונזערע פרויען אין דריי רומקעס און דאטס אל.

וועלל, גענאסע וויינבערג, פאר'ן קערפער איז עס דאך גענוג פלאץ און פאר'ן גייסט האבען מיר דאך פאר זיי די דעפארטמענט סטארס.

. . .

ווען מיר האבען געהערט סקלאווערס „ארגומענטען" געגען וויינבערגען, האבען מיר שטארק חרטה געקראגען וואס מיר האבען זיך אמאל געפרעהט מיט דעם רעדאקטארס רויטען פענסיל. ווארום די „חכמות" וואס דער רעדאקטאר האט אויסגעמעקט פון זיינע מאנוסקריפטען, בענוצט ער זיי אלס זיין תורה שבעל פה.

. . .

דאס זאלט איהר וויסען.

ווען א פרוי גט איהר מאן איז א סימן אז צוויי ווייבער זיינען צוזאמען ווי צוויי קעץ אין איין זאק.

. . .

ווען פרויען וועלען קריגען שטים רעכט, וועלען דרייגודס הענדלער שפילען פונקט אזא ראלע אין צייט פון א קאמפיין ווי היינט צו טאג די ליקאר הענדלער.

אויף א לעקטשור.

פון תבחור הזעצער.

מיט א פולע קעשענע מיט סעמעטשקעס און מיט די לעצטע 15 סענט אין בייטעלע זיינען מיר אוועקגעגאנגען זונטאג בייטאג אין קווינס האל צו הערען וויינבערג'ס לעקטשור. פאר דער לעצט שטיקעל צייט האבען מיר זיך אזוי אויסגעבייטעלט אז ס'איז פשוט שוין אונמעגליך צוזיפקלייבען פיי די גענאסען 5 סענט אויף א באטעל סאדא וואסער און דער לעקטשורער האט נעביך געמוזט פערבייסען זיין לעקטשור מיט פראסטע וואסער.

איינענטליך זיינען מיר געגאנגען מיט אונזער אבמאך אוועקצונעהן גל'יך ווי ביי אונז ענדיגט זיך די סעמעטשקעס.

מיט אמאל הויבט זיך אויף איין פארהאנג, דערנאך א צווייטער און מיר דערזעהען — א טישעל מיט א באטעל וואסער. באלד קומט ארויס א יונגערמאן, ענהליך צו וויינבערגען, פיידע מיט „גלאטע" קעפלעך, וואס דאס בעווייזט אז זיי שטודירען צופיעל די „פרייע ארפייטער שטימע" און „דעליווערט" אונז א קליין „ספיטשעל" פאר וועלכען מיר זיינען איהם זעהר דאנקבאר, נאך דעם האט ער זיך אוועקגעזעצט און געגומען לאכען פון וויינבערגען...

גענאסע וויינבערג אליין האט זיך אנגעטרונקען מיט וואסער און א פרעג געגעבען דעם טשערמאן אויף'ן אויער וואס ער דארף זאגען, איז צוגעגאנגען אביסעל נעהענטער צום פובליקום, באלד טאקע האט דער מענעדזשער פון האל געגעבען א בעפעהל צו אנצינדען די עלעקטריק און דער ספעקטאקעל האט זיך אנגעפאנגען.

די ערשטע זאך האבען מיר דערזעהן אז וויינבערג „גלאנצט" ניט און אז 15 סענט איז א רויבעריי, דען דאס איז דאך מעהר ניט געוועזען ווי א „ניקעל שאו", אבער מיר האבען געשוויגען, זיך געלאזט פיהרען אין „בעד רום". ביי וואס די אלטע ווייבער האבען אנגעהויבען קרעכצען און די יונגע האבען געפאטשט. שפעטער א ווײלע האבען מיר זיך געכאפט צו דער קעשענע, ניטא קיין סעמעטשקעס. האבען מיר שוין גאר אנגעהויבען זוכען א פלאץ וואו צו צולענען זיך אביסעלע...

אבער מיר האבען דאך א גוטען גאט און ער האט דערזעהן אונזערע צרות און ער האט אויף אונז רחמנות געהאט און ארויסגעשלעפט וויינבערגען פון בעד רום און אריינגעווארפען אין קיטשען אריין. און דא איז איהם ערשט געווארען היים, האט ער זיך גענומען טרינקען קאלטע וואסער און ערקלערט אז ער ענדיגט שוין באלד, אבי מען זאל איהם נור צוזאגען צו קומען אויף די איבעריגע לעקטשורס.

זיינען מיר דאך עפעס „מענשען" — ניט קיין נשים, וואס דעתן קלות און מען קען זיי איבעררעדען צו קומען א צווייטען מאל. און ווי מיר האבען נור דערהערט אז ער האט געענדיגט זיינען מיר גלייך ארויסגעלאפען פון האל, ניט זאגענדיג אפילו קיין „גוד באי" געכאפט א סעלקירק קאר און והילד איננו.

שבת אויבס נאטיצען.

פון תבחור הזעצער.

אין אן עדיטאריעל אין „דאס אידישע פאלק" בעקלאגט אב. גאלדבערג די 3 אידען וועלכע זיינען אין א קאלאניע אין פאלעסטינא נע'הרג'עט געווארען פון די אראבער און בעוויינט וואס די „הערשע טהאטען רופען ניט ארויס קיין נאכאהמער".

א נו-קא מר.—חבר—הער—גענאסע—טאווארישטש גאלדבערג פרובט זיך איהר צו זיין א סעמפעל און נאכאהמונג כאטש דאס איינע מאל.

. . .

מר. גודמאן — א מאנופעקטשורער פון א ראמאן — נעהמט ארום יעצט קענוועסען פאר'ן „קענעדער אדלער" און זאגט צו צושיקען די צייטונג אומזיסט, אפי מען זאל איהם געבען א טשאנס צו לעזען זיין ראמאן.

לא מיט א גרויסען אלף, מר. גודמאן, אפילו 2 יאהר סובסקריפשאן מיט א „גאלדענעם" קנעפעל פון אייער „וועסט" וועט אונז אויך ניט איינשמועסען צו בענעהן אזא נארישקייט.

. . .

ווען מיר האבען אנגעהויבען אויספרעגען וואו וויינבערג האט גענומען די מאטעריאל פאר זיין לעקטשור איבער דער טהעמא: „די מעקנאמאראס און די יוניאנס אין אמעריקא" — האבען מיר אויסגעפונען אז א שטונדע בעפאר דער לעקטשור האט ער געשיקט א גענאסע אין „פיפלס בוק סטאר" צו קויפען א „פארווערטס".

מיר רייסען זיך די האאר וואס מיר האבען דאס פריהער ניט געוואוסט. מיר האבען דאך געקענט פערשפארען 14 סענט.

. . .

מיר האבען געוואלט פרעגען מר. ריטשמאנען, נאך וועלכער לאנד טרויסט ער: נאך „טשילי" צי נאך „מיסיסיפי"?

מיר קענען איהם געבען די אדרעסע פון דער לעצטער...

. . .

שושנה בין החוחים — מיר זאגען עס אקעגען אונזער וויניפעגער שושנה וואס איז נעביך ערשט פאר אכטאגען אריינגעפאלען צו „דאס אידישע פאלק".

. . .

א געשפרעך אין בעד רום

משה — ווארום האט עפעס וויינבערג אוועקגעווארפען זיין מלאכה און אנגעהויבען לעקטשורען?

חיים — כ'ווייס? ער זעהט זשיטלאווסקי און גלאנץ לעקטשורען, טהוט ער נאך.

משה — אפער זיי זאגען דאך עפעס, מען פערשטעהט וואס זיי ווילען.

חיים — מיינסטו אפנים אז ער ווייס און וויל ניט זאגען, ווייסיך.

. . .

מיר זיינען צופרידען וואס די לעקטשור איבער דער טהעמא: „איד, קריסט און מענש" איז ניט אבגעהאלטען געווארען.

שטעלט זיך פאר: ווען מען נעהמט אזא שעהנע טהעמא און מען לענט איהר אוועק אויף'ן יאטקע קלאץ וואס עס קען ווערען פון איהר.

אינטערוויו מיט מאדאם פראגער.

פון אונזער בייסיקל רעפארטער א כ י ס ר א ק.

אונזער בייסיקעל רעפארטער האט געקעטשט דעם נאכטיגאל פון דער אידישער ביהנע מיט מיס קלעאפאטרא ביי א סייל פון סילק וויסטלעך אין איטאנס סטאר. די גרויליע אקטריסע האט געהאלטען אין טעסטען א וויסט.

אונזער רעפארטער האט ניט דורכגעלאזען קיין מאמענט, איז צוגעלאפען צו איהר, האט אוועקגעשטופט דער סיילס ליידי און א געשריי געטהאן:

— רעגינא! נאפ איז מיט דיר! דערקענסט מיך שוין גאר ניט? מיר האבען דאך צוזאמען געשפיעלט אין „טומפיקס" ביי שלום'ען אין קאפע?!

מאדאם פראגער האט תחילת געלייקענט, געוואלט זיך ארויסדרעהען, נור אונזער רעפארטער האט איהר אנגענומען ביים ארים, צוגעפיהרט צום עלעווייטאר, זי ארויפגעפיהרט אפכטערז, געטריט מיט א פלייט אייז קרים, זיך אריינגע'גנב'עט מיט איהר אין „כפרינג גארדען" אויף'ן דריטען פלאאר, האט ארויסגענומען פון פאקעט א שטיקעל טשאק מיט א „טאפעל" און האט אנגעהויבען זיין אינטערוויו.

רעפארטער: ווי געפעלען דיר עפעס אונזערע פארניינס?

מאדאם פראגער: רעגעלע העסטער סטריט פארניינס. כ'לעבען! כ'דענק קוי פען פייערווערק פיר מיינע קונץ חברים

רעפארטער: און וואס פאר א מיינונג האסטו איבער אונזער פובליקום?

מאד. פראגער: עזלען, רעגעלע עזלען! דהאטס אל!

רעפארטער: און אונזערע קריטיקער?

מאד. פראגער: אויך ניט אזוי געפעהרליך, מ'קען פון זיי בלייבען לעבען

רעפ.: און אונזער פייפער גלייכסטו?

מאד. פראגער: אה, זעהר און זעהר. אבער ווארום עפעס א ניקעל א פייפער, מ'דארף האבען א הארץ פון א גזלן!

דא האט אונזער רעפארטער אריינגעשושקעט דער פראגער גלייך אין אויער אריין: רעגינא! פערגעס אן העסטער סטריט. דו ביסט אין די גאלדען וועסט! אין וויניפעג! דא איז געלד פלאטע!... אין מיטען דרינגען איז אנגעקומען א וואטשמאן אין קנעפלעך און האט אויסגעשריען „סיקס אקלאק!"

אונזער רעפארטער האט ארויפגעזעצט דעם „נאכטיגאל" אויף'ן בייסיקל און מארש אין די „קווינס".

אין די וואקער טהעאטער.

פאלי אף דהי צירקוס וואס שפיעלט זיך היינט, מארגען, שבת און שבת מאטינע, אין דעם וואקער טהעאטער, איז איינע פון די שעהנסטע פיעסא'ן וואס דאס פובליקום קען זיך פיין אמוזירען, זעהענדיג פאר זיך א גאנצען צירק און זעהר שעהנע און אינטערעסאנטע האנדלונג.

פון נעקסטען מאנטאג וועט לואיזע גאנינג די פרימאדאנא סאפראן אויפטרעטען אין „דהי באלקאן פרינצעס". מיס גאנינג איז געווען די פרימאדאנא מיט איהר זיסע סאפראן-שטימע אין די נויארק קאסינא לעצטען ספרינג און האט זיך ערווארבען פיעלע אנהענגער. די קריטיק האט פיעל געלויבט איהר זיסע שטימע. די פיעסא ווידער איז אויך זעהר א שעהנע און אמוזירענדע, און איז גוט פאפולער אין נויארק און אין אנדערע שטעדט אין די פעראייניגטע שטאאטען.

„סים האפקינס" די קאמעדיע וועלכע האט אזוי בעריהמט געמאכט ראזע מעלוויל וועט נאך נעקסטער וואך געשפיעלט ווערען אין די וואקער.

די אפערא „פינאפארי" וועט פון וויניפעגער אמאטורען אין גיכען אויפגעפיהרט ווערען מיט א גרויסען כאהר און פראכטפאלע איינארדנונג.

אין די וויניפעג טהעאטער.

נעקסטע וואך ווערט אין דער היים פון די פראמינענטע ארטיסטען — אין די וויניפעג טהעאטער — אויפגעפיהרט א שעהנע פיעסא מיט דעם נאמען „דהי ווישינג האור".

דיא פראמינענטע שוישפיעלער וועלען אין דיעזער פיעסא ציינען זייער טאלאנט, דען זיי האבען גוט צוגעפאסטע ראלען צו זייערע כאראקטערע.

אין אלגעמיין האבען די שוישפיעלער זעהר פילע גוטע פיעסען אויפגעפיהרט ביז יעצט און אזוי וועלען זיי אויך ווייטער אויפפיהרען די בעסטע פיעסען וואס עס זיינען פאראן אויך דער ענגלישער ביהנע.

די פאטראנייזער פון דעם וויניפעג טהעאטער וועלען אהן צווייפעל געניסען א פרעהליכען אבענד און גייסטיגען פערגעניגען ווען זיי וועלען נעקסטע וואך אנוועזענד זיין אין טהעאטער.

אין עמפרעס טהעאטער.

די פראגראם פאר נעקסטער וואך ווי די פראגראם פון די פאריגע וואכען וועט אהן צווייפעל זיין אן איבעררא שונג פאר די פאטראנייזער פון דעם עמפרעס טהעאטער. שוין זייט לאנג אז דאס מענעדזשמענט שטרעבט צו אויפהאלטען דעם פרעסטיזש און גוטען נאמען פון דאס טהעאטער און דאס איינציגע וואס זי ווענדעט אן דערצו, איז צו געבען דעם פובליקום אן אבענד פון גייסטיגע פערגעניגען און צו ברענגען אין דעם עמפרעס טהעאטער די בעסטע ארטיסטען וואס געפינען זיך אויף דער וואדעוויל ביהנע.

לעזט אונזערע אדווערטייזמענטס און איהר וועט זיך איבערציינען אז דאס וואס מיר זאגען איז ריכטיג. אימער [illegible]

ווי אזוי זאלען מיר ערציהען אונזערע קינדער?

מיט דיעזער פראגע איז מען יעצט בעשעפטיגט ניט נור אין וויניפעג און ניט נור אין אמעריקא, נור אין דער גאנצער אידישער וועלט.

די ביז יעצטיגע ערציהונג געפינט זיך אין א זעהר קלעגליכען צושטאנד, עס וואקסט אויף א דור וואס איז פרעמד צו אידען און אידישעס. ס'איז אזוי איבעראל און אויך אין וויניפעג.

דער פעראיין „אידישע יוגענד"

האט דאס איינגעזעהן און בעשלאסען צו טהאן עטוואס אין דיעזען הינזיכט. אבער איידער דער פעראיין וועט זיך נעהמען צו טעכנישער ארבייט איז בעשלאסען געווארען צו בעקענען דאס היעגע אידישע פובליקום מיט די ביז יעצטיגע חסרונות פונ'ם חנוך און מיט די נייע פלענער וואס דער פעראיין וויל אויפטהאן.

צו ערשט וועלען מיר האבען א רעפעראט פון ב. גאלדשטיין, רעדאקטאר פון „קענעדער איד",

וועלכער האט פון לאנג יעהריגע פראקטיק זיך ערווארבען א גרויסע ידיעה אין קינדער ערציהונג בכלל און אידישע בפרט. ער וועט אין זיין רעפעראט אנווייזען ווי די ארטהאדאקסען קענען ערציהען זייערע קינדער און ווי די יוגענד, די וועניג רעליגיעזע, קענען ערציהען א געזונדען, נארמאלען, דור וואס זאל בעקאנט זיין מיט אלעם אידישעס און זיין דער שטאלץ פון אונזער נאציאן

דער רעפעראט וועט שטאטפינדען זונטאג אבענד דעם 10טען מארטש 1912 אין קווינס האל, סעלקירק עוועניו.

טיקעטס בלויז 10 סענט.

טיקעטס צו בעקומען: אין פיפלס בוק סטאר, 824 מיין סט.; ביי ה. גראנאווסקי; י. טשערניאק; י. סקלאווער און אין אפיס פון „קענעדער איד", 833 מיין סטריט.

באק-איי

ווירדזשינא סיגארעטס.

10 ס.

ראקסבארא

טירקישע סיגארעטס

15 ס.

געמאכט אין דער וועסט פאר וועסטערן לייט.

א שוסטער'שער ראמאן.

פון ליב קאנער.

נו, רעפוטי, איהר ווילט הערען א שעהנע מעשה, מא זערט, עס וועט אייך אמאל צונוץ קומען:

איין מאל פאר נאכט קום איך מיר אזוי אהיים פון דער ארבייט. און ווי געוועהנליך זאג איך מיר צו מיין ווייבעל ניטעל מיט א פרעהליכען טאן „גוד איווינינג, גיטעלי" און דערלאנג איהר די „פיי".

איך זעה אבער אז ס'גנעחטט זי ניט. ניט איהר טבע!

— גיטעל — בעט איך זיך — וואס איז נייעס, גיטעלע?

לאכט זי.

— ווייס איך וואס — זאגט זי — ביזט א נאר.

— מילא — טראכט איך מיר — זי וויל ניט זאגען, איז ניט. אפשר טהוט איהר וועה דער קאפ.

איך נעהם און וואש מיך אב, זייף מיך אב, ריין, שעהן, אזוי ווי אלעמאל נאך דער ארבייט. נאכדעם זעץ איך זיך אנידער אפיסעלע פערפרעננגען.

אבער — א נעכטיגער טאג. גיטעלע קוקט זיך אפילו ניט אום.

הויב איך שוין אן צו בעטען:

— גיטעל, גוואלד גיטעלו! וואס איז דיר? אפשר חלילה ניט געזונד? לויפען נאך א דאקטאר?

— כא, כא, כא! — שיסט גיטעל ארויס מיט א געלעכטער — ניט געזונד נאר? חלואי אויף תמיד ניט ערגער.

— סטייטש, ביזט דאך פארט עפעס לא עליכם דיג.

— ווייס איך וואס — זאגט זי — ביזט א נאר. לאמיר — זאגט זי — בעסער נעהן עסען סאפער.

— מילא — טראכט איך מיר — זי וויל ניט זאגען, איז ניט.

ביים סאפער זיצען מיר אזוי. איך פרוב רעדען, וויצלען זיך, אבער ס'איז אומזיסט. אפילו קיין שמייכעל ווייזט זיך ביי איהר ניט.

— גיטעל — זאג איך איהר — וואס איז פארט נייעס, גיטעל?

אבער גיטעל איז פערטראכט. זי ענטפערט ניט. פלוצים הער איך, זי טהוט א זיפץ, אזוי פונ'ם הארצען ארויס.

— גיטעל — הויב איך שוין אן מיט א טרויעריגען טאן — מוזט מיר זאגען וואס איז נייעס? עפעס ביזטו מיר צו־רודערט!

— ס'איז נאר ניט — לאכט זי — ביזט א נארעלע.

— וואס הייסט נאר ניט? — ווער איך שוין טאקע אפיסעל ברוגז — זיפצט און קרעכצט איז גאר ניט? אז ס'איז יא גאר ניט, בין איך דיר מוחל דעם סאפער! — דאס האב איך געוואוכט, מוז הערפען!

— שלמה — מאכט זי — ביזט א נאר, שלמה, ס'נאר ניט. געה עסען סאפער.

— איך בין דיר מוחל דעם סאפער — ווער איך כלומר'שט ברוגז.

— שלמה — הויבט זי זיך אן בעטען — אז איך וועל דיר דערצעהלען, וועסטו ניט ברוגז זיין?

— ברוגז נאר? — ענטפער איך מיט א קשיא — פאר וואס ברוגז?

— דו ווייסט, שלמה — מען האט דאך געשאסען רודאלף'ן.

— וואסער רודאלף? — ווער איך א פערצאפעלטער.

— וואס הייסט, וואסער רודאלף — פרענט זי מיך צוריק — רודאלף, מרים'ס געליעבטער!

— וואסער מרים? — פרעג איך שוין ניט טויט ניט לעבעדיג.

— פע! מענסט זיך שעהמען — מאכט צו מיר מיין גיטעל — קוק עס נור אן ווי ער מאכט זיך ניט וויסענדיג.

— זאל איך שלעכטס האבען, זאל איך שטארבען, אויב איך ווייס ווער רודאלף און מרים זיינען.

— וואס זשע — פרענט מיך גיטעל א דערשראקענע — דו לייענסט גאר ניט „נח'ת תבה"?

ס'האט געדויערט א מינוט, נאכדעם האב איך ארויסגעשאסען א געלעכטער:

— שוטה, כא, כא, כא, שוטה — זאג איך — אט איבער דער געשיכטע פונ'ם ראמאן געהסטו ארום אזוי טרויעריג?

— געוועך מיינד — ענטפערט מיר גיטעל א צוּבראכענע — זאלסט געוועזען לייענען פון אנהויב אן, ווי אזוי זיי האבען זיך געליעבט, ווי זיי האבען זיך צושיידט און דערנאך ווי זיי האבען זיך נאך אמאל דערקענט... ס'איז שוין גאר ניט קיין נארישע מעשה.

— נארעלע! — זאג איך — ס'דאך אבער א ליגען, אן אויסגעטראכטע מעשה!

— וואס הייסט אויסגעטראכט? — ווערט מיין גיטעל ברוגז — ס'שטעהט דאך אפילו דער נאמען פונ'ם שטעדטיל און דער נאמען פון דער ישיבה וואו רודאלף האט געלערענט.

הכלל, וואס טויג אייך, איך האב אוועקגעלענט ס'הארץ:

— נארעלע — גיב איך איהר צו פערשטעהן — ס'איז א ליגען, ס'איז קיין רודאלף ניט געווען, ס'איז א מעשה, א ראמאן, שרייבערשע בלאפס.

צולאכט זיך מיין גיטעל:

— ווי אזוי זשע האט מען איהם געשאסען? ס'שטעהט דאך בפירוש אז לודוויג האט אריינגעשאסען דריי קוילען אין רודאלף'ן און רודאלף איז געפאלען אין א טייך בלוט.

און דאס זאגענדיג רייסט זיך ביי גיטלען ארויס א זיפץ, גלייך א בן יחיד איז ביי איהר נור וואס געשטארבען.

איך טהו א כאפ דעם פייפער, לאמיר אקארשט זעהען ווער האט עס אזוי אפגעבלאפט מיין גיטלען און איהר פערשאפט קלעמעניש?

„נח'ם תבה" — לעז איך — א זעהר אינטערעסאנטער ראמאן, פערפאסט פון דר. א. שעכטער.

איך האב שוין פון לאנג געוואוסט אז מיין לאנדסמאן אלטער דער יענקילעכים רופט זיך דא „דאקטאר" און געוואַרע, א ראמאנען ארבייטער. אויב אזוי, פליהט מיר דורך א מחשבה, דארף מען זיך זעהען מיט'ן בעל דבר אליין. איך לויף אוועק צו איהם אויף די בראנקס און טרעף איהם א צושויבערטען און אויף די באקען זיינען קענטיג סימנים פון ווייבערישע נענגעל. אפנים נור וואס זיך אפיסעל דורכגעווערטעלט מיט'ן ווייבעל... ווען ער האט מיך דערקענט איז ער געווארען מלא שמחה: וואס איך טהו, ווי עס געהט מיר און וואס עס הערט זיך אזוי עפעס נייעס?

— אלטער — טהו איך איהם א זאג נאך אויף'ן אלטען שטייגער — כ'האב געהערט אז דו האסט אוועקגעווארפען שוסטעריי און שרייבסט גאר ראמאנען?

— וואס זשע, ווייסט גאר ניט — טהוט ער זיך א כאפ — איך שרייב דאך אלע יאהר א 10—12 שטיק.

— מילא — זאג איך — שרייבסט, זאל זיין מיט מזל, אבער פאר וואס קומט מיר אז גיטעל זאל מיר פערשטערען ס'לעבען איבער דיינע ראמאנען?

— וואס הייסט?

— וואס האט עס צו הייסען? מיין גיטעל איז אויס מענש דערפון וואס מען האט געשאסען רודאלף'ן.

— וואסער רודאלף?

— וואס הייסט — זאג איך — דו ווייסט אויך ניט וואסער רודאלף? אט דער וואס שרייבט זיך אין ראמאן אויף מיין פייפער.

— וואסער פייפער? — פרענט ער ווייטער — איך שרייב דען אין איין פייפער?

— „נח'ם תבה" — זאג איך — דער ראמאן מיט נח'ם תבה.

— אהא! — הויבט ער זיך אן קראַצען אין פאטילניצע — איך געדענק שוין. רודאלף מיינסטו, רודאלף! הא, הא, איז וואס זשע איז?

— סטייטש — זאג איך — מיין ווייב קען עס ניט אריבערטראגען. מען האט איהם — זאגט זי — געשאסען אומזיסט און אומנישט.

— ווילסט געבען א „טריט"? -- פרעגט ער מיך מיט גדלות.

--- וואס זשע וועט זיין?

--- ס'וועט שוין זיין אלרייט -- ענטפערט ער שטאלץ.

בקיצור, כ'האב איהם געגעבען א „טריט" און אויף מארגען אז איך בין אהיים געקומען פון דער ארבייט, איז מיר מיין גיטעל אקעגען געלאפען, איז מיר ארויפגעפאלען אויף'ן האלדז און אנגעהויבען קושען.

--- רודאלף לעבט! --- שרייט זי -- ער לעבט. אזוי זאלען מיר דערלעבען צו הערען שופר של משיח, ער לעבט. און דערביי רוקט זי מיר אונטער'ן נאז דעם פייפער און דערצעהלט מיט התפעלות:

--- אזוי ווי מ'האט איהם בעגראבען איז ער באלד געקומען צו זיך. ווארום ער איז גאר ניט געווען טויט, ער איז נור געפאלען אין אחנמאכט. און אזוי ווי ארויס האט ער ניט געקענט, ווארום ער איז געווען פערשאטען, האט ער פלוצים דערזעהן א הייל. האט ער גענומען געהן און געהן און געהן, אזש דריי טעג מיט דריי נעכט. אז ער האט שוין אט, אט, אט געזאלט שטארבען, פון הונגער, האט ער פלוצים דערזעהן א זונען שטראהל און ער איז ארויס אויף דער ליכטיגער ערד. האט ער אבער ניט געוואוסט וואו ער איז, ווייל ס'איז געווען א פוסט פעלד. געהט ער און געהט און פלוצים דערזעהט ער א יונגע מיידעל לויפט מיט צולאזטע האאר. ער איז פאוואליע צוגעגאנגען. פלוצים דערהערט ער ווי דאס מיידעל שרייט: „רודאלף, מיין ליעבער, מיין טהייערער רודאלף! איך וועל שוין ניעמאלס חתונה האבען. א, ווי היים איך האב דיך געליעבט!" און רודאלף האט אויסגעשריען: „מרים, מיין ליעבע מרים". אבער מרים הערט ניט. זי שרייט נור: „רודאלף, מיין ליעבער רודאלף". אין א מינוט ארום זיינען זיי זיך ביידע געפאלען אויף די העלדזער און זיך צוּוויינט".

דער מוסר השכל פון דער מעשה איז: אויב א שוסטער איז ראמאנען מאכער, זאלט איהר זיין מיט איהם גוט ברודער, ס'וועט אייך צונוץ קומען.

נויארק.

חתונה צערעמאניעס ביי אידען אין טריפאלי.

צווישען די פערשיעדענע מהגים ביי די אידען אין טריפאלי, אפריקא, איז בעזאנדערס אינטערעסאנט ווי עס געהט ביי זיי צו חתונות און להבדיל, לויות.

דעם לעצטען טאג פסח קלייבט צונויף דארט דער חתן אלע זיינע חברים און יעדערער נעהמט מיט זיך א בוקעט בלומען און אין אבענד געהען זיי אלע אוועק צו דער כלה. זי געהט צו זיי ארויס מיט א פערשלייערטען פנים און די אלע בחורים שלאגען זי אויף א געלעכטער מיט די בוקעטען בלומען.

די שמחה מיט די אלע צערעמאניעס פאנגט זיך ביי זיי אן אכט טעג פאר דער חתונה. נאך דער חתונה אבער ווערט שוין אלעס טויט און פערגעסען. ניט קיין רומהעל, ניט קיין שבעה ברכות, ניט קיין „האני מון" טריפס און ד. גל. די אכט טאגיגע צערעמאניעס קומען פאר אויף פאלגענדען אופן:

די ערשטע נאכט ברענגען דעם חתנ'ס קרובים א שיסעל פול מיט אזא מין רויטען פארב צו דער כלה אין הויז און מען עסט און מען טרינקט און דאן פארבט מען אב מיט'ן פארב דער כלהס העמדער און מען געהט אוועק.

די צווייטע נאכט פארבט מען אב מיט'ן זעלבען פארב די אלע ווייבער און מיידלעך, די קרובות און חבר'טעס פון דער כלה.

די דריטע נאכט שפיעלט מוזיק ביי דער כלה אין הויז און דאן נעהמט מען דעם נדן צו פון דעם חתנ'ס עלטערען און מען שרייבט די „כתובה".

די פיערטע נאכט וועלבע פאלט אימער אויס פרייטאג צונאכט, איז דאס מיידעל נאכט. עס הייסט, די כלה זעגענט זיך מיט איהרע חבר'טעס און פערברענגט מיט זיי א גאנצען שבת.

די פינפטע נאכט ברענגט דער חתן א מתנה פון געלד דער כלה און ער פארבט אב איהרע הענד מיט'ן דערמאהנטען רויטען פארב. די כלה איז דאן צוגעדעקט אין גאנצען און די האר זיינען צולאזען. מוזיק שפיעלט בעת מעשה.

די זעקסטע נאכט מאכט מען א גרויסארטיגע סעודה פאר אלע קרובים און בעקאנטע.

די זיעבעטע נאכט טהוט מען אן די כלה. דאן ציהט זי זיך אויס אויף א קארפעט אין מיטען צימער, אלע קרובים און בעקאנטע טרעטען אריבער איהר און ווארפען איהר געלד.

די אכטע נאכט ברענגט מען שוין די כלה מיט פאראד צום חתן אין הויז. אויף מארגען איז זי דער חתן מקדש און פערטיג, שוין נאך דער חתונה, פון טאנצען ווייסען זיי דארט ניט.

ביי א לויה, להבדיל, טהוט זיך אב דארט גאר מעשים. פאר דער „מיטה" געהען ווייבער מיט צולאזענע האאר און צוריסענע פנים'ר. און אזוי געהען זיי ביז צום בית עולם און דעם גאנצען וועג רייסט מען זיך די האאר און מען צורייסט דאס פנים אויף בלוט. אויף'ן בית עולם מאכען די „חברה קדישא" זיעבען הקפות ארום דער „מיטה", זאנגענדיג דערביי פערשיעדענע תפילות. פון איין הקפה ביז דער צווייטער, ווארפט מען געלד, יעדעס מאל אין אן אנדער זייט.

PROFESSIONAL COLUMN

ס. הארט גרין פון **CHAPMAN & GREEN**
אדוואקאטען און נאטאריוס
אין 1010 מעק'ארטהור בילדינג
קאר. מיין און פארטיידזש עוו.
Phone Main 7370

R. A. W. Magnussen, M. A.
רעכטספערטיידינער, אדוואקאט א.ז.וו.
925 מיין סטריט — וויניפעג
אפען פון 1-2 און 5-6 אוהר נ.מ. אדער אויף בעשטעלונגען צו יעדער צייט.

Dr. G. KALICHMAN
אידישער דאקטאר דיפלאמירט אין רוסלאנד, דייטשלאנד און קענעדא. ספעציאליסט אין הויט און געשלעכטס קראנקהייטען, אקושאר און אויך קינדער קראנקהייטען. אפיס שטונדען: 9—11, 1—4, 6—9
453 Selkirk Ave. Phone St.-John 1772

דר. א. בערקאוויטש
נעהמט אויף קראנקע ביי זיך צו הויז
פון 1 ביז 3 אוהר נאכמיטאג און
פון 6 ביז 8 אוהר אבענד
Dr. A. BERCOVICH
360 Selkirk Ave. Phone St.-John 1652

Drs. Rombough & McGillvray
וועטערנערע דאקטוירים, ספעציאליסטען אויף היילען קראנקע בהמות, פערד
קינג און דזשיימס — פהאן גערי 2132
אפיס שטונדען פון 1—4 — 2620

D. ABRAMOVICH
ארכיטעקטאר
און סופעראינטענדענט
505 מעקינטייער בלאק פהאן מ. 1978

E. G. SHERWOOD
ארכיטעקט
3 קאמענוועלטה בלאק
522 מיין סט. — פהאן גערי 3076

Meyerowitz & Cohen Bros.
די איינציגע אידישע דזשענעראל קאנטראקטארס און בילדערס אין נארד ענד
683 אלפרעד עוו. פהאן סט.-דזשאן 612

OCCIDENTAL HOTEL
ד. און נ. ריפשטיין, פראפס.
קארנער מיין סטריט און לאגאן עוועניו
איינציגער אידישער האטעל אין וויניפעג
ערשטע קלאסע רומס, אפ-טו-דייט מאהלצייטען.

בעקאנטמאכונג.
אין מיין סטאר קריגט איהר די בעסטע געטרענקע צו די מעסיגסטע פרייזען.
DOMINION LIQUOR HOUSE
א. לעכטציער, פראפ.
613 מיין סטריט — פהאן מיין 2170

האלסייל גראסערי
ווידמאן בראס.
246—244 דזשארוויס עוועניו.
די ערשטע און איינציגע אידישע האלסייל גראסערי אין וועסטערן קענעדא. אלערליי היימישע און אימפארטירטע סחורה. ארדערס אטענדעט ביי מייל אדער ביי פהאן סט.-דזשאן 660 — 661

The Modern Laundry & Dye Works Co., Ltd.
עקספערט וואשערס, קלינערס פארבערס
309-315 הארגרייוו סט.
לאנדרי פהאנס מיין 2300 און 2301
קלינינג און פארבער פהאן מיין 1457

The Empress Laundry Co.
ווילט איהר זיין פאלקאם צופרידענגעשטעלט? טעלעפאנירט און מיר שיקען גלייך נאך אייער באנדעל, ערשטע קלאסע מאשינערי.
74-76 אייקינס — פהאן סט.-דזשאן 300

וואס טויג איך א דאקטאר?
איהר דארפט א שוסטער, ווייל אייערע שיך זיינען אלט און קראנק. איך קאן זיי מאכען געזונד און ניי, איך מאך פון אלט ניי, פון קרום גלייך. אלע סארטען מענער, פרויען און קינדער שיך. אלעס וואס קומט אריין אין מיינע הענד געהט ארויס א לייט.
R. MILKER — 825 Main St.

אוצר ישראל

העברעאישע ענציקלאפעדיע אין 10 בענדער

פרייז $3,00 פיר יעדען באנד
דער זעקסטער באנד נור וואס ערשיענען.
עס איז איבעריג צו זאגען אז דער „אוצר ישראל" איז כשמו כן הוא — דאס איז א וואהרער אוצר און דארף זיך געפינען אין יעדע אידישע אינטעליגענטע הויז.
ווער עס קען ניט צאהלען מיט אמאל פאר אלע זעקס בענדער, זאל זיך ווענדען צום ארויסגעבער.
J. D. Eisenstein
165 East Broadway
New York, U.S.A.

E. CHERNIACK and Company
האט נעמופט פון 874 מיין סט. אין
890 מיין סטריט.
וואו איהר קריגט צו יעדער צייט גוטע, טרוקענע האלץ און אלערליי קוילען צו די מעסיגסטע פרייזען.
טעלעפאן ארדערס ריכטיג און פינקטליך אטענדעט — 1310
פהאן סט. דזשאהן 999

דרעוורי'ס רעדוואוד לאגער
די בעסטע אין מארקעט
געמאכט ביי די בעוואוסטע
Golden Key Brand Aerated Waters Ale and Stout
Winnipeg, Man.

דער „ארבייטער פריינד"
איינע פון די עלטסטע ארבייטער צייטונגען אויף דער וועלט, ברענגט נייעס פון דער אינטערנאציאנאלער ארבייטער וועלט.
צו בעקומען דורך דעם אגענט
ז. פראסאוו, 436 מעגנוס עוו.,
נ. טשערניאק, 876 מיין סט.
ביכער פון דעם פערלאג „ארבייטער פריינד", ווערטה צו לעזען און וויכטיג צו אונטערשטיצען. שיקט א פאסט קארד פאר א קאטאלאג צו
J. PRASOW
436 Magnus Ave. Winnipeg

פאטראניזירט אונזערע אדווערט.

99 פוס אויף קאר. סאלטער און קאלעדזש צו $25,00 פער פוס.
¼ קעש, באלאנס — 1, 2 און 3 יאהר,
ALFRED JACKSON
Suite 3, 522 Main Street
Phone Garry 3076 — 5217

יונגערמאן, זייט אונאבהענגיג!
לערנט די בארבער פרייד. בלויז 2 מאנאט פאר לערנען. קומט יעצט און איהר וועט ענדיגען צום בעזיגען סיזאן. פאזישאנס פון 14 דאלאר ביז 20 דאלאר וועכענטליך געזיכערט.
גרויסע פאדערונג פאר בארבערס.
קומט אדער שרייבט און איהר בעקומט אומזיסט א שעהנעם קאטאלאג. — 136
MOLER BARBER COLLEGE
פאסיפיק עוו. און קינג סט. וויניפעג

א זינגער מאשין
אויף לייכטע אויסצאהלונגען און גאראנטירט צופרידענהייט קענט איהר קריגען דורך דעם אגענט פון זינגער מאשינעס
י. פראסאוו, 435 פריטשארד
פהאן סט. דזשאהן 1349

JOS. COHEN BAGGAGE TRANSFER
51 טשארלס סט.
גאראנטירט די בעסטע בעהאנדלונג אין מואווינג דזשאבס און באגאזש טראנספערן. גיט אונז א טרייעל. — 5220

The McKinley Transfer Co.
קאר. קינג און רופערט
אפיס פהאן גערי 2560 און גערי 2508
פיאנא־מואווינג ספעשיעל.
מעביל און באגאזש טראנספערס. — 19

ווען איהר ווילט סיינס אין פערשיעדענע שפראכען, פיינטינג און דעקארייטינג, פערגעסט ניט אייער אלט בעקאנטען
L. SEGAL
190 Sutherland Avenue

קליידער מאכען מענשען!
ווען איהר ווילט מאכען אייערע מלבושים, זאלען פאסען און פיטען גוט, דאן מאכט אייערע קליידער ביי אייער אלט בעקאנטען
L. BOOKE
262 עלים עוו. — פהאן מיין 7926

א. סילבער
בלעכער, מאכט אלערליי פארניסים רופינגס, סילינגס א. ד. ג.
72 דערבי סט. — פהאן סט.-דזשאן 775

SYNOPSIS OF CANADIAN NORTH-WEST LAND REGULATIONS.

Any person who is the sole head of a family or any male over 18 years old, may homestead a quarter section of available Dominion lands in Manitoba, Saskatchewan or Alberta. The applicant must appear in person at the Dominion lands agency or sub-agency for the district. Entry by proxy may be made at any agency under certain conditions, by father, mother, son, daughter, brother or sister of intending homesteader.

Duties—Six months residence upon and cultivation of the land in each of three years. A homesteader may live within nine miles of his homestead on a farm of at least 80 acres, solely owned and occupied by him or his father, mother, son, daughter, brother or sister.

In certain districts, a homesteader in good standing may pre-empt a quarter section alongside his homestead. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of six years from date of homestead entry, including the time required to earn homestead patent, and cultivate fifty acres extra.

A homesteador who has exhausted his homestead right and cannot obtain a pre-emption, may take a purchased homestead in certain districts. Price $3 per acre. Duties—Must reside six months in each of three years, cultivate 50 acres and erect a house worth $300.

Coal—Coal mining rights may be leased for a period of 21 years, renewable at an annual rental of $1 per acre; not more than 2,500 acres shall be leased to one individual or company. A royalty at the rate of five cents per ton shall be collected on all merchantable coal mined.

W. W. CORY.
Deputy Minister of the Interior.

N.B.—Unauthorized publication of this advertisement will not be paid for.

א.מ. מאנדעלבוים
פרינציפאל
פון „וויניפעג היברו סקוהל"
גיט לעסאנס אין העברעאיש, אידישע געשיכטע און קאמפאזישאן.
אדרעס
405 אלפרעד עוועניו
פהאן סט. דזשאן 1305

דער טעלעפאן נומער פון „קענעדער איד" איז סט. דזשאן
1454

THE CANADIAN ISRAELITE
DER CANADER YID.
The only Jewish Weekly in the Dominion of Canada.
CANADIAN ISRAELITE PUBLISHING COMPANY.
B. Goldstein, Editor. Mark M. J. Mitchell, M'ging Director.
823 Main Street Phone St.-John 1454 Winnipeg, Man.
Subscription: 1 Year $1.00, 6 Months 60c.
וויניפעג, דאנערשטאג, ד' אדר, תרע"ב.

ווי אזוי די רעגיערונג פערגלעט איהרע מעשים.

דעם אמת אפנים קען מען דאך ניט דערשטיקען מיט פאלשע אויפגעבלאזענע מיטלען. מען קען אפשר די ווארהייט פערשטעלען, פערדעקען פון דער עפענטליכקייט אויף א מאמענט, אויף א קליין שטיקעל צייט, די ענדע אבער צייגט אימער ארויס דאס דער זיגער איז דאך דער אמת, טויטען איהם קען מען ניט.

מיר זאגען עס קעגען דער רעסיפראסיטי פראגע מיט וועלכער מען האט ביי אונז ניט לאנג צוריק אזוי טאראראמט, געפויקט אין אלע פויקען און צו ענדע דוכט זיך דערשטיקט, בעגראבען אויף אייביג.

מען האט דעם פאלק פירגעזאגט אז רעסיפראסיטי איז אן אומגליק, אז דאס לעבען איז שעהן, גלאַרייך און הערליך אט ווי עס איז, אז קיין נייעס דארף מען ניט, אז מיט דער נייאינקייט וועלען מיר רואינירען חלילה דאס גאנצע לאנד, אז די ליבעראלען וועלען בעהיטע גאט מיט זייער אויפטהו אומברענגען די קאנטרי.

מען האט דאס גוט ארייגעקלאפט אין פאלקס מח. און עס דוכט זיך, קוקענדיג אויבערפלעכליך, אז דיעזע טענות און אויפגעבלאזענע פראזען האבען געווירקט. דער בעסטער בעוויז איז דאך דער וואונדערבארער און אומגעריבטער רעזולטאט, וועלכער האט איבערראשט אלעמען דא אין לאנד, אזוי אויך אויסלאנד. דאס פאלק האט געשטימט געגען דער רעגיערונג וואס וויל איינפיהרען אט דעם נייעם ספינקס, אט דאס נייע אונבעקאנטע נייאינקייט. דאס פאלק האט ערוועהלט פאר זיינע רעגיערער דיעזע, וועלכע האבען איהם דערצעהלט אז דאס נייאינקייט וועט רואינירען דאס לאנד און אלעס איז דוכט זיך כשר, אלעס איז אבגעטהאן על צד היותר טוב.

אזוי דוכט זיך. אבער...

אבער דעם אמת קען מען ניט בעגראבען אויף אייביג. אמת טאקע, די פראזען פון די געגנער זיינען געוועזן גאנץ שעהנע; אמת טאקע, די פראזען האבען געווירקט צו פערשטעלען די ריכטיגע שיין, דעם וואהרען בליאסק און גלאנץ פון דיעזען אמת פאר דעם אויג פון דעם בירגער. אבער אויף אייביג איהם דערשטיקען, דאס האט מען באלד געוואוסט, וועט ניט און עס קען קיינעם ניט געלונגען.

דען זיעגען מוז דאך די ווארהייט.

און אט הערען מיר יעצט דעם פראטעסט פון דאס ערוואכענדע פאלק. דאס פאלק --- יעצטיגעס מאל קומט עס פון דער וועסט --- האט זיך ענדליך אויסגעניכטערט, האט אויסגעריבען די מיט זאמד פערשאטענע אויגען און עס האט איינגעזעהען וואס פאר א גליק זיי האבען מיט איינענע הענט אבגעשטויסען; דאס פאלק פיהלט יעצט אז עס האט בעגאנגען א פערברעכען געגען זיך אליין דערמיט וואס עס האט צוגעהערט און עס האט געפאלגט אט די מורים מרים, אט די לעהרעס און פאטריאטען וואס האבען פאר אייגען נוצען מבטל געווען אזא פראיעקט וואס וואלט דוקא געווען א גליק פאר דאס לאנד בכלל און פאר יעדען בירגער און פארמער בפרט.

אט די מורים מרים פיהלען אפילו אז עס וועט ניט לאנג נעהמען און אויך די איבעריגע בירגער וועלען ביסלעכווייז בעזייטיגען די זאמד פון זייערע אויגען און וועלען בעטראכטען דאס פארגעקומענע מיט ליכטיגערע בליקען און דאן וועלען זיי פערשטעהן דעם שווינדעל און הומבאג אין וועלכען מען האט זיי פערפלאכטען און ארומגענומען און זיי וועלען דאן פראטעסטירען און ענערגיש, הייס און פייערליך פראטעסטירען און פאר אזא פראטעסט דארף מען מורא האבען, דען דאס פאלק און זיין ווילען איז מעכטיג.

נון, שמועסט מען טאקע יעצט פון א רעסיפראסיטי אבמאך, נאטירליך ניט מיט די פעראייניגטע שטאאטען פון וואס מען וואלט פיעל געוואונען, נור מיט א מלוכה'לע, א קאנטרי'לע...

און אויך דעם ‚סקים', דאס דרעהדיל וועט דאס פאלק אין גיכען דערקענען און מיר ווארטען מיט נייגיערדע צו הערען וואס פאר א נייע צימעכיל די רעגיערונג וועט מוזען אונטערטראגען אום צו שטילען די אויפרעגונג פון דעם פאלק און אום צו פערגלעטען איהרע מעשים.

פראפעסאר מאנדעלשטאם אלס איד און נאציאנאליסט.

אום צו האבען א בעגריף וואס פאר א הייסער איד און נאציאנאליסט דער פערשטארבענער פראפעסאר מאנדעלשטאם איז געוועזן, האט מר. אסאוויסקי פריי איבערזעצט אן ארטיקעל געשריבען אין רוסישען מיט איינינע יאהר צוריק פון פראפעסאר מאנדעלשטאם אליין, אין וועלכען ער רעדט ארום מיט א טיפען בעדויערען און הארץ וועהטאג דאס פרעמדקייט פון דער אידישער אינטעליגענץ אין רוסלאנד צום אידישען פאלק.

‚א אידישער אינטעליגענט --- שרייבט ער --- לעזט ניט קיין אידישע צייטונגען, אדער זשורנאלען, ווער שמועסט שוין ביכער וואס פערנעהמען זיך מיט אידישע אנגעלעגענהייטען, מיט אידישע פראגען. און וואס וועניגער ער לעזט, אלץ מעהר אינטעליגענט רעכענט ער זיך. געהט אריין צו איהם אין הויז און איך בין גרייט צו וועטען אז אויף'ן טיש וועט איהר טרעפען די לעצטע ווערק פון גארקי, טשעכאוו, טאלסטאי און אנדערע, איהר וועט דארט געפינען א גאנצען הויפען צייטונגען און זשורנאלען. אומזיסט אבער וועט זיין אייער טרחה, אויב איהר וועט וועלען געפינען די אידישע געשיכטע פון גרעטץ אדער דובנאוו, די ‚אידישע עטיקע' פון פראפעסאר לאצארוס, אויטאעמאנסיפאציע פון דר. פינסקער, אדער זאגאר די שעפפונגען פון דער נייעסטער אידישער ליטעראטור. איהר וועט דארטען ניט געפינען די נעמען פון אבראמאוויטש, ביאליק, מארים ראזענפעלד, אחד העם און בערדיטשעווסקי זאגאר א נומער פון דעם איינציג אידיש-רוסישען זשורנאל ‚וואסכאד' אדער ‚בודושצנאסט', וועלכע ביי זיי איז עס טריף נאטירליך.

איך געדענק מיט וואס פאר אן איראניע און ציניזם שמייכעל א אידישער ליטעראט האט מיר געענטפערט מיט א 30 יאהר צוריק אויף מיין פראגע: צי ער נעהמט אויך אנטהייל אין דאמאלסדיגען ‚ראזסוועט'.

--- פאר וועמען האלט איהר מיך? --- איז ער ברוגז געווארען --- איז יען א אידישער זשורנאל אויך א זשורנאל?

און דיעזער שריפטשטעלער איז געוועזען א זוהן פון א בעוואוסטען געלעהרטען העבראיסט.

אונזער אידישע אינטעליגענץ פעראייקענט אלעס וואס איז אידיש. און דערפאר דענק איך אז ניט פ א ר אונזער אינטעליגענץ דארף מען שרייבען נור ו ו ע ג ע ן אונזער אינטעליגענץ. און שרייבען דארף מען פיעל, אהן אויפהער און ניט אין קיין אידישע צייטונגען אדער זשורנאלען, נור דוקא אין גויאישע וועלכע זיי וועלען בודאי לעזען. איך האב אבער אזוי פיעל מוטה ניט און דערפאר מוז איך וואשען דאס קויטיגע וועש ביי זיך אין דער היים...

ווען מיר וואלט מעגליך זיין ווי אונזער גרויסען געלעהרטען ברוך שפינאזא צו בעטראכטען אלעס וואס רינגעלט מיך ארום קאלטבלוטיג, אינדיפערענט אזוי צו זאגען: "Sub specie aetarnitatis" פון דעם שטאנדפונקט דער עווינקייט, וואלט איך געהאט די בעסטע געלעגענהייט צו אויפפארשען און בעאבאכטען די ווירקונג פון צוויי פעלקער, צוויי ראסען --- די אידישע און רוסישע --- דאס וואלט געווען די אינטערעסאנטסטע בעאבאכטונג און אויספארשונג.

אמאל איז געווען א געלעגענהייט פאר נאטור פארשער צו אונטערזוכען די געגען ווירקונג פון חיות און פלאנצונגען אין מיטעללענדישען און רויטען מעער (נאך דער ערעפענונג פון דעם סועצער קאנאל). וויפיעל מאטעריאל צו אויספראבירען דארווין'ס טהעאריע, וויפיעל נייע פערשיעדענארטיגע אידישע טיפען האט געשאפען און עס שאפט די ווירקונג פון דער רוסישער סביבה אויף די איינוואוינער אין דער אידישער גהעטא!

פאנגט אן פון אונזערע אויפגעקומענע נגידים פון לעצטען שניט מיט זייערע אונערזעטיגטע אפעטיטען, גרענעצלאזער חוצפה און קרענקליכער ליידענשאפט אויף דורכצושפארען זיך דוקא דארט וואו מען וויל זיי ניט ליידען, ווען אפילו זיי ווייסען אז זיי וועלען אין דער הויכער געזעלשאפט פערשפאטעט און אויסגעלאכט ווערען; זעהט יענע אסימיליאטארען, יענע ‚רוסען בני דת משה' פאר וועלכע אבשמד'ען זיך איז עפעס ניט פאסיג און האלטען זיך איז שווערליך; --- דיעזע קריכענדע ברואים'לעך אהן רוקען ביין, זעהט אונזערע אמת'ע רוססא-מאנעס אלא אסקאקאוו מיט'ן דעוויז פוילער מעריב מיט איליא מוראמעץ אלס נאציאנאלער העלד אנשטאט די מאקאבעער און ענדיגט מיט אונזערע אידיש רוסישע נאראדניקעס מיט די רויטע העמדלעך און פרייטע הויזען, פערשטעקט אין די מיט דיאכאט אבגעשמירטע שטיוועל --- וויפיעל, זאג איך, העכסט אינטערעסאנטע ביאלאגישע פארמען און טיפען האלטען אין איין ענטוויקלען זיך פאר די לעצטע 30---40 יאהר.

צו מיין גרויסען בעדויערען בין איך אבער ניט אימשטאנד זיך אויפצוהויבען צו דער הויכקייט פון שפינאזא'ס וועלט אנשויאונג וועלכער האט געקענט שלייפען גלעזער אין זיין ארימען צימער און אין דערזעלבער צייט זיך גריבלען אין די מענשליכע ליידענשאפטען און נייגונגען מיט דער גענויקייט פון דעם געניאלסטען מעכאניק. איך לעב צווישען לעבעדיגע מענשען און בין דערצו בעשאנקען מיט א פיהלענדעס הארץ און אויך נערווען וועלכע ווערען זעהר אויפגערייצט און פעראורזאכען מיר ניט ווייניג שמערצען. איך פערליער זיך און נעה ארויס פון געדולד יעדעס מאל ווען איך ערקונדיג זיך אז מיין שטימע --- מעג זי זיין שטארקער ווי דער דונער --- וועט זי דאך פלייבען א שטימע אין דער וויסטע, א ‚קול קורא במדבר' און דערום זאג איך אז שרייבען פ א ר דער אידישער אינטעליגענץ ווילט זיך ניט און נאך וועניגער ווילט זיך מיר שרייבען פ ו ן זיי.

[שלוס קומט].

מיט וועמען?

פון י. סקלאווער.

מיט א פאאר מאנאט צוריק איז א גרויסער טהייל פון דער אייראפעאישער פרעסע ארויס מיט א געשריי אז די אידען אין איטאליען זיינען פעראנטווארטליך פאר דער מלחמה מיט טירקיי אין טריפאלי. זיי האבען אנגעוויזען: אזוי ווי אין איטאליען איז דא א אידישער פריים מיניסטער, א אידישער הויפט קאמענדאנט פון דער גאנצער ארמעע און א סינדיקאט פון אידישע פינאנסירען אין רוים, פאלגליך האבען די אידען דיקטירט דער איטאליענישער רעגיערונג צו האנדלען מיט וואפען אין די הענט; אנדערע ווידער האבען בעהויפטעט אז ווען די אידען פון טירקיי וואס זיינען די ‚שטריקעל ציהער' פון דעם יונג טירקישען קאמיטעט וואלטען ניט געוועזן די הערשער, וואלטען די יונג טירקען זיך ניט געשטעלט געגען די פאדערונגען פון איטאליען אוועקצוגעבען איהר טריפאלי אהן מלחמה.

איין פאקט!

מיר לעזען אין דער ‚דעילי ניוס' פון לאנדאן פאלגענדען בריעף פון מר. מאק קולאג פון טריפאלי. ער שרייבט: ‚איינער פון די פראמינענטעסטע טריפאלי'ר אידען האט מיר דערצעהלט אז די איטאליענישע סאלדאטען האבען געכאפט צוויי אידען, אן אלטען פאטער מיט זיין זוהן און זיי ביידען געהרג'עט, עס האט ניט געהאלפען זייערע פראטעסטען אז זיי זיינען אידען, ניט מחמדאנער. [פריהער האט מען די צוויי הרוגים איבערגעבראכען די פיס, נאכדעם האט מען זיי מיט די גראבע זייטען פון די ביקסען דער'הרג'עט]. אלע אידען אין טריפאלי --- שרייבט מר. מאק קולאג --- זיינען זעהר ענטהוזיאסטיש... און האלטען מיט די איטאליענער און וואלטען געווען העכסט צופריעדען ווען די טירקען זאלען זיך ניט אומקעהרען צוריק קיין טריפאלי'.

אין א צווייטער צייטונג לעזען מיר פאלגענדעס: ‚עטליכע קריסטען אין צפת האבען פערשפרייט א קלאנג אז די אידען אין טריפאלי האלטען מיט די איטאליענער און זייער וואונש איז אז טריפאלי זאל בעזיגט ווערען פון איטאליען. די מחמדאנער זיינען זעהר אויפגערעגט געווארען און האבען ארויסגעצייגט א גרויסע פערביטערונג געגען די אידען, די סכנה איז געווען אזוי גרויס אז דעם גובערנאטאר רוסיען עפענדי אלאדאר איז קיים געלונגען איינצושטילען די מוסולמאנישע בעפעלקערונג דורך דעם וואס ער האט רעקאמענדירט די אידען אז זיי זאלען אבהאלטען א פאטריאטישען מיטינג אלס מיטעל צו איבערצייגען זייער געטריישאפט צו טירקיי. אויף דיעזען מיטינג זיינען אנוועזענד געוועזן דער גובערנאטאר און פראמינענטע אראבער. דעם חכם באשי אלפאנדרי האט געהאלטען אין העבראאיש א רעדע, הערר מאיר אבא האט געהאלטען א רעדע אין אראביש. דער גובערנאטאר האט בעדאנקט די אידען אין נאמען פון דער רעגיערונג און ערקלעהרט אז די אידען זיינען אלע מאל געוועזן און וועלען ווייטער פלייבען טרייע פאטריאטען צו טירקיי. נאך דער צערעמאניע האבען די אשכנזים און ספרדים אפגעהאלטען אן אלגעמיינעם מיטינג וואו זיי האבען בעשטימט א געוויסע סומע געלד פיר די מלחמה אויסגאבען.

נאך א פאקט:

מיר לעזען אין א צייטונג: ‚אין פערשיעדענע שטעדט אין איטאליען זיינען אפגעהאלטען געווארען רעליגיעזע צערעמאניעס אין פערשיעדענע אידישע שוהלען וואו די אידען האבען געבעטען גאט אז איטאליען זאל בעזיגען טירקיי'.

דא אידען און דארטען אידען, אין איטאליען בעטען די אידען דעם אידישען גאט אז ער זאל נובר זיין זייער שונא... און די אידען אין טירקיי בעטען אויך דוכט זיך דעם זעלבען גאט אז ער זאל נובר זיין זייער שונא...

דערווייל טויטען איטאליענישע סאלדאטען אין טריפאלי אידען מיט אונמענשליכע אכזריות און אין טריפאלי ווילען די אראבער מאכען א פאגראם.

ארים אידיש פאלק!

עס זיינען פאראן פאקטען אין די הונדערטער, אבער מיר ווילען זיי איבערלאזען, מיר ווילען אריבערגעהן צו אונזער אייגענעם פרייען קענעדא:

אין די היגע צייטונגען לעזען מיר פאלגענדעס: פון קינגסטאן, אנטעריא איז א ביל אריינגעבראכט געווארען אין אטאוואַ'ר פארלאמענט אז אידען זאלען ניט טארען האבען אין קינגסטאנער סאלעדזש קיין אמט, ניט אין קאנסיליום, ניט אלס דירעקטאר, ניט אלס טראסטי; אויך די אידישע סטודענטען זאלען ניט טארען האבען קיין אמט אין די פערשיעדענע קלאבס פון קאלעדזש. גאר ווי אין רוסלאנד. צום צווייטען מאל איז שוין דער ביל פארגעלעזען געווארען. קיין פראטעסט הערט זיך דערווייל ניט פון די מעמבערס אין פארלאמענט, ניט פון די קאנסערוואטיווע און ניט פון די ליבעראלען...

אלע שווייגען.

ניט לאנג צוריק, ביים לעצטען פעדעראלען קאמפיין האט הערר קאטאן, א לאיער, לידער פון די קענעדער סאציאליסטען געענטפערט אויף א מאס מיטינג אויף דער פראגע: ווי פערהאלט ער זיך צו דער אימיגראציאנס פאליסי? דערויף האט ער געענטפערט: אז אידען זיינען ווינשענסווערטה אריינגעלאזען צו ווערען, ווייל זיי זיינען גוטע רעוואלוציאנערען...

דער קענעדער שונא ישראל, הענרי בוראסא ווידער האט געהאלטען א רעדע עטליכע וואכען צוריק אין מאנטרעאל פאר דעם אידישען מאנטעפיארי קלוב וואו ער האט ערקלעהרט: אז ער איז גאר ניט קיין אידען פיינד, והא ראיה, ווען עס איז פארגעקומען די פראגע וועגען א געצוואונגענעם זונטאג רוה פאר אלעמען, האט ער געקעמפפט געגען דיעזען געזעץ, ערקלעהרענדיג אז די אידען וועלען מוזען רוהען צוויי טעג אין וואך און דערפאר איז ער געגען דעם געצוואונגענעם זונטאג רוה פאר אלעמען. און דוקא די פראטעסטאנטען וועמען אידען שטיצען בעת קאמפיינס, דוקא זיי זיינען געוועזן געגען אייך... און געענדיגט האט בוראסא: ‚איך בין נור געוועזן געגען דער איינוואנדערונג פון אידען אין קענעדא ווייל זיי אסימילירען זיך ניט. די איירישע, סקאטש און די נארטה אייראפעאישע פעלקער האבען-זיך אלע אסי-

דער עץ הדעת און עץ החיים

(פון א סעריע 1).

פון ב. גאלדשטיין.

וואס איז שכל? --- פרעגט שפינאזא --- און ער ענטפערט: ‚שכל איז דאס אלגעמיינע משוגעת. משוגעת וויעדער איז דער שכל פונ'ם איינצעלנעם'.

וואס מעהר שכל מעהר משוגעת, וואס מעהר משוגעת מעהר שכל. און ווען מיר געדענקען אז דער שכל האט קיין אויטאריטעט ניט איבער זיך, אז ער האט קיינע הערשענדע צוואנגען איבער זיך, דאן קענען מיר קוים א בעגריף האבען פון דער גבורה וואס עס בעזיצט דאס שכל'דיגע משוגעת אדער וואהזיניגע פערנונפט.

דער שכל איז דער הערשענדער קעניג!

קומט דער מענש צום שכל, הויבט ער אן רעוואלטירען, ווערט ער פערנונפטיגט --- וויל ער פריי זיין.

אז וועה איז צו דעם וואס הערשט איבער דעם פערנונפטיגען; אז וועה איז דעם וואס רייצט א וואהזיניגען.

נאריש איז דער וואס מיינט צו ווירקען מיט זיין נארישקייט אויף א פרעמדען שכל; אומגעלומפערט איז דער פרא אדם וואס מיינט מיט זיין ‚חכמה' צו היילען דאס מענשליכע משוגעת וואס האט זיך געבילדעט דורך ערפאהרונג.

דען דורך דרייערליי וועגען --- זאגט קאנפוציאוס --- מאכט דער מענש זיין שכל גראד און געזונד: ערשטענס, דורך נאכדענקען --- דאס איז דער ריכטיגער וועג. צווייטענס, דורך נאכזוכען יענעמס טהאטען און זיי פערשטעהן --- דאס איז דער לייכטסטער וועג און דריטענס, דורך אונערמידליכער איינענער פראקטישער ערפאהרונג --- דאס איז דער ביטערסטער וועג.

און ווען דורך אונערמידליכער מיה האסטו פון איינענע פראקטיק ערווארבען חכמה --- דאן וועלען קיינע צוואנגען אומשטאנד זיין דיעזעס ביי דיר ארויסצורייסען.

מיט דיין פערנונפט אבער קענסטו זיך אין א שטיבעל ניט אבזונדערען, דען אפילו שטאהל ווערט שארפער ווען עס רייבט זיך אן שטיין. אויסער דעם איז א געפאהר פאר דיין קערפער ער זאל ניט וועלקען, דאן ווען דיין נייכט האט ערררייכט די העכסטע שטופע פון צייטיג זיין. אזוי איז שוין דאס מזל פון די פערנונפט רייפיגע: וואס שעהנער דער שכל בליהט --- דעסטא מיאוס'ער וועלקט דאס גאנצע וועזען. עס קומט אזוי ווייט דאס ווען די ווערים פרעסען דורך דעם קערפער אין גאנצען, נעהמען זיי זיך צו דעם וואס קיין מענשען אויג האט נאך ניט געזעהען אלס עצם און קיין מענשען האנד האט עס נאך ניט אנגעטאפט אלס ממשות-דיגעס.

און ווי זאגט ערגעץ געטהע: ‚גרוי זיינען דערווייל אלע טהעאריעס, בלויז דער לעבענס בוים בליהט און איז גרין'.

דערפאר דארף שטארק זיין דיין פערשטאנד, נאך שטארקער דארף זיין דיין קערפער אום ער זאל פון די ווערים ניט אויפגעפרעסען ווערען.

די באצילען ביים שווינדזוכטיגען מוזען האבען וואס צו פרעסען, אום זיי זאלען דעם חולה זעלבסט ניט פערצעהרען און אויפפרעסען.

באצילען זיינען קליין און מינדיג, מיט איין שפעטל מילך זעטענסטו זיי אן, מיט איין פלאש פעטס לעבען זיי וואכען לאנג.

געדענק אז דאס רעדט זיך וועגען באצילען, און ניט קיין ווערים!...

אין א געזונדען קערפער איז א שטארקע נשמה --- זאגט א פאלקס ווערטיל. אבער דאס איז נאך ניט גענוג. לעבן מעהר און פערשטעה בעסער, וועסטו זעהן אז די אלע וועמענס ערווארבענער פערשטאנד איז געריבט געווארען, איז זייער הארץ געוועזן א מענשליכעס.

הויכער פערשטאנד, פרעסענדע ווערים און דערצו א מענשליכעס הארץ --- אז וועה איז דעם וואס האט אזא גורל! דאס ערשטע מוז געריבט ווערען.

א מ ע נ ש ל י כ ע ס הארץ ווערט אימער בעזיגט. און ווען ביים בעזיגט ווערען דיענט דער שכל --- דאן פלאצט עס.

דארפסט וויסען אז דיין געבארען ווערען --- ניט די עלטער --- איז געוועזן דער אנפאנג פון דיין סוף, פונקט אזוי איז דיין ערהויבען ווערען דער אנפאנג פון דיין פאלען. דען ווען די מאסע טראגט דיר דעם לארבער קראנץ צו, זאלסטו שוין ערווארטען דעם פלאטינען באל מיט וואס זי וועט דיך אין גיכען פערווארפען. איהר קראנץ וועט זי פון דיר אוועק נעהמען און וועט מיט איהם א צווייטען בעציערען.

ביי דער מאסע איז אלץ נאכ'ן קורס. היינט ביסטו אין קורס, מארגען --- א פיעל קלענערער. און איז דיין הארץ קיין טיגער הארץ, דאן וועט עס פלאצען.

זאל דיין הארץ פון שטאהל זיין ווען דו ווערסט געזידעלט איבער א קליינינקייט און געלויבט איבער א נארישקייט.

פערשטאנד אליין איז נאך ניט גענוג. מען דארף אויך שטארק זיין, ווען דער שכל וועט דיך פון אן אומגליק אוועק טראגען וועט דערפאר דיין מוטה און שטארקייט דאס אומגליק בעזיגען. און אום שטארק צו זיין, מוזטו גוט געדענקען אז דער עץ החיים איז ניט דער עץ הדעת און --- אז לויט שפינאזא'ן איז שכל מיט משוגעת גאר נאהענטע מחותנים.

1) אן אבצעס קאפיטעל פון ‚איך און זיי'.

מאמענט אידעאליסטען.

אן ענטפער א. אסאווסקי'ן אויף'ן ארטיקעל „נייאינקייטען און אלטקייטען".

פון א. מ. מאנדעלבוים.

זאל איך מיך פיהלען אנגעגריפען פון אסאווסקיס ענטפער? געוויס ניט! אין א מיץ פון א פילאזאף' מיט „אן אנשטעל פון א פאלקס - רעדנער" — היצט זיך מיין געגנער — טרעט איך אויס אין מיין ארטיקעל „נייאינקייטען"...

שורו! ווי דען אנדערש? זאל איך מיך אפשר אנטהאן אין גלות-טראנטעס און „איבערקייען" פרעמדע ציטאטען און שטעלען?...

וועמען, וועמען, אייך, הער אסאווסקי, קענען אזעלכע ארטיקלען ווי מיינע „נייאינקייטען" געוויס ניט געפעלען; א קליינינקייט: א איד נעהמט און „בראקט" עס אריין אין איין ארטיקעל אזוי פיעל חעברעאישע אויסדריקע און שווערע ווערטער! מ'קען דאך די ציין צופרעכען!...

איהר זייט זיך מודה ומתודה אז אייער ערשטער געדאנק, בעת'ן איבערלעזען מיין ארטיקעל, איז געוועזען ווייט ניט קיין שמייכלענדער פאר מיר! אה, הייליגע פראסטקייט! ווער האט עס אייך דען איינגערעדט, אז מ'מוז זיך רעכענען מיט אייערע „געדאנקען" און „מיינונגען"? מ'נויט אונז דען פון קהל?... איז דען שוין ניט צייט, אז אזא „קלונער" איד ווי איהר, קיין עין הרע, זאל קומען צו דער איבערציינונג, אז איהר זייט א געוועהנליך מענשיל, אדער ווי קנוט האמסאן זאגט — „א גאנץ געוועהנליכע פליעג פון א גאנץ געוועהנליכער גרויס"!...

מ'דארף שאפען א נייעם סדר-הלמוד מ'דארף געבען דעם קינד א בעגריף וועגען אונזערע העלדען, אונזער געשיכטע, געגענווארט און צוקונפט — זעהר שעהן! אבער ווער אניטירט עס פאר דעם? איהר? איהר, וועלכער איז „מיט'ן גאנצען הארצען פאר עברית בעברית" און אגיטירט פאר „אידיש באידיש"; „פרעזידענטעוועט" אין א פעראיין, אויף וועמענס פאהן ס'איז אויפגעשריבען „תחית האומה תלויה בתחית חשפה!" און ארבייט פאר א „זאך" וועלכע איז פונקט דער געגענזאטץ פון דער אגדה, וועלכע איהר רעפרעזענטירט?...

ווי אזוי קען מען האפען דעם מינדעסטען צוטרויען צו א מענשען, וועלכער דרעהט זיך אי רעכטס אי לינקס, אי אהער אי אהין, וויל געפעלען ווערען „אי נאשים, אי וואשים?" היינט זייט איהר „מיט'ן גאנצען הארצען פאר אידיש באידיש" און בויעט א ראדיקאלע שוהלע און ווער ווער אונז ערוב'ן אז מארגען וועט אריבערקומען צו אונז א טאטערישער רעדנער — ניט איהר זיך כהרף עין א „קוליע איבער" — און אגיטירט פאר „טאטעריש בטאטעריש" אזעלכע מאדע-אידעאליסטען ווי איהר, פריינד אסאווסקי, דערמאהנען מיר אן יענער אלמנה פון טשעכאוו'ס אן ערצעהלונג, וועלכע האט אומגעביטען, יעדעס מאל, איהרע אידעאלען נאך די מענער נאך: האט זי געהאט א מאן א „קלאון" — איז זי געווארען א חסידה פון צירק „זשאנר"; איז דער קלאון געשטארבען און זי האט חתונה געהאט פאר א יעגער — איז זי געווארען א פערפרערנטע אנהענגערין פון יעגעריי...

„איך אלס פעדאגאג — ערווארטעט איהר — זאל די פראגע בעהאנדלען ערנסטער און ניט ווילען נעפעהלען די רעאקציאנערען"...

ניט אמת! איך האב קיינמאל ניט געשטרעבט, און וועל קיינמאל ניט שטרעבען צו געפעהלען די רעאקציאנערען. דאס וואס איך האב ארויסגעזאגט אין פיער ארטיקלען („שטערער", „אידישע קינדער", „נייאינקייטען" און „עלטערען"), איז א רעזולטאט פון אן אונאויפהערליכען שטודיום איבער דיזער פערפלאנטערטער פראגע. איהר, פריינד אסאווסקי, האט אויסגעלערענט די פראגע פון אידישען חנוך „על רגל אחת", דורך איבערלעזען די „קעפלאך" פון ספענסער, „קלייזעל-ליטעראטור" און צייטונגס - ארטיקלען; איך, מיין פריינד, האב געלערענט די זעלבע פראגע פון לעבען גופא פון פראקטיק...

ווען איך האב געזאגט אז מיר זיינען געניגט צו „נייאינקייטען" האב איך אין זינען געהאט די צוואוקעלטקייט פון דעם אריבער-געקומענעם אידישען אינטעליגענט, וועלכער כאפט זיך אן אן יעדע נייאינקייט, איז מסוגל צו התפעלות און געהט איבער כהרף עין אין פערביטערטקייט און ענטוישונג... אזא אונפעראנטווארטליכע בערזענליכקייט איז ניט נור ניט קיין ברכה, נור אן אומגליק פאר'ן אידישען פאלק...

איהר שרייבט אז איך זעה גלייך מיט אייך (וועמען מיינט איהר?) א קלאס תלמידים וועלכע איך קען ניט פעראינטערעסירען אויף 10 מינוט. „אז ביי מיר איז אן אומרוה"...

וואלט איהר גרינדליך שטודירט די נשמה פון אידישען קינד, וואלט איהר כאטש געהאט דעם מינדסטען בעגריף איבער אונטערריכט פון א שפראך (ובפרט העברעאיש), וואלט איהר ניט געסוקט אויף'ן „קלאס פון תלמידים" דורך „ראדיקאלע" פרילען — דאמאלס זאג איך וואלט איהר פערשטאנען, אז ווען א קינד שטעלט א פראגע וועגען א געוויסער פארם פון שפראך, בעדייטונג פון א „שם", א „פעל" אדער סתם א שווערווארט, מיינט עס נאך ניט אז איך קען זיי ניט „פעראינטערעסירען" און אז ביי מיר איז ער „אן אומרוה"...

און נאך עטוואס: ווער האט עס אייך געזאגט אז א אידיש קינד מוז זיצען שטונדענלאנג אין קלאס, ניט א ריהר טהוענדיג מיט אן אבר ווי א „גולם"? דענקט איהר אז א אידישער אינגעל האט קיין נשמה ניט?...

צום אומגליק קומט איהר אבער צו מיר, אין קלאס תלמידים „קיקען"... נעהמט ארונטער די קיקערישע ברילען און איהר וועט זעהן אז עטוואס שאפט זיך, אז דער „קלאס תלמידים" האט א בעגריף איבער דקדוק [עלעמענטערי] נעבוי פון זאטץ, אידישע געשיכטע, א זאך צו וועלכער ניט יעדער מערב קענעדישער אידישער אינגעל איז זוכה...

„ביי מיר בלייבט דער תלמיד פאר יאהרען א פאפוניי"! — זיפצט איהר נעבעך מיט א צובראכען נעמיטה. פאר יאהרען!... א איד גיט זיך עס א זאג. האט איהר פערגעסען אז איך בין אין אייער מדינה איינגאנצען 7 מאנאטען און ניט קיין יאהרען! און אויסער דעם: אום צו זאגען מבינות אדער אויסצוזוכען חסרונות, דארפט איהר דאך אליין זיין א לעהרער, אדער לכל הפחות קענען העברעאיש. וואס, אפשר ניט אזוי, פר. אסאווסקי?

און אויב איך בין ווירקליך א „פאנאי פאבריקאנט", וואס קען ניט פעראינטערעסירען א קלאס אויף צעהן מינוט, טא ווארום זשע האט איהר, מיין טהייערער, געפונען פאר וויכטיג מיך פארצושטעלען אין אזא הכנעה-דיגען טאן פאר א געפאקטע האל אידען לעצטען חנוכה ביי מאדאם פעוזנערס לעקטשור, אלס א מאן וועלכער האט שוין אויפגעטהאן און וועט נאך העלעם אויפטהאן פיר

וויניפעג און האט מיך אזוי פייערליך בעזעצט אין איין שורה מיט דעם „הנדיב הידוע" און דעם רעדאקטאר פון דיזער צייטונג? איז דען בענליך אז אזא וויכטיגע פערזענליכקייט וועלכע עס איז נויטיג אז דאס פאלק זאל קענען פערזענליך זאל אין פערלויף פון עטליכע וואכען פערוואנדעלט ווערען אין א „מאנופעקטשורער" פון „פאפוגאיעס"? און ווארום ארבייט איהר נאך יעצט פאר דער „תלמוד תורה", יעצט ווען איהר האט וועגען איהר אזא משונה'דיגע מיינונג? איז עס דען אין איינקלאנג מיט אייערע „פרינציפען" און „איבערציינונגען"?!....

איהר ברענגט א ראיה פון אייערע „ארטיקלען" וועגען אידישען חנוך און פערגעסט דערביי אז דער שלום פון דעם דריטען ארטיקעל אייערען, האט אייך אליין פערראטהען. הערט א מעשה: א איד איז מיט'ן גאנצען הארצען פאר „עברית בעברית" און אגיטירט אין דער זעלבער צייט פאר „אידיש באידיש", טא וואס זשע זייט איהר מילכיג, פליישיג אדער פארווע?...

יעצט וועגען דער מסירה'לע „צו שאפען א נייעם גאט". אויב ס'האט ווער פון אונז געשאפען א מסירה'לע, איז עס איהר, געעהרטער געגנער! איהר רעכענט מיך צו צו די מענשען „וועלכע שאצען יעדער זאך אויף אזוי פיעל וויפיעל זיי קענען דערפון פערדינען". ניט איהר דארפט עס זאגען!

און וועגען „קאנקורירען" מיט דער תלמוד תורה קען געוויס קיין רייד ניט זיין, ווייל צו יעדער צייט וועלען זיך געפינען עלטערען וועלכע וועלען מיט פערגעניגען שיקען אהין זייערע קינדער ניט קוקענדיג וואס איהר זעצט אויס געגען מיר אזוי פיעל חסרונות!...

„אזוי איז עס געווען, אזוי איז עס יעצט" — ענדיגט איהר פייערליך. צי אזוי וועט עס אויך בלייבען? אבער נאר לא מיט אן אלף!

מענשען וועלען זיך שטענדיג טהיילען אויף אמת'ע נביאים און אויף פערדעטהער, אויף נביאי השקר!

נייע זוגען צום גליק פון פאלק וועלען קיינמאל ניט געשאפען ווערען דורך מאמענט אידעאליסטען, „קונצענמאכער" וואס ווערען בעאיינפלוסט און „געצווינגען" אי רעכטס, אי לינקס, וועלכע זיינען היינט פאר „עברית בעברית", מארגען — פאר „אידיש באידיש" און נאר איבערמארגען — פאר „טאטעריש בטאטעריש".

מילירט מיט די קענעדער פראנצויזען, די אידען אבער ווילען זיך ניט צוזאמענמישען. אויסער דיזען איינעם פונקט בין איך און וועל זיין אייער בעסטער פערטהיידיגער"...

מיט וועמען זאלען מיר האלטען, צי מיט די קאנסערוואטיווען וואס ווילען נויטען די אידען האלטען צוויי טעג רוה אין וואך, צי מיט די ליבעראלען וואס שטומען ווי די פיש ווען מען לעזט צוויי מאל פאר אין פארלאמענט איינעם פון די שענדליכע בילס וואס אפילו אין דער רוסישער דומא וואלט זיך נעהערט א פראטעסט? אדער פיליכט נאר מיט הערר קאטאן וואס ערקלעהרט אז אידען זיינען ווינשענסווערטה ווייל זיי זיינען גוטע רעוואלוציאנערען אדער אפשר נאר מיט בוראסא'ן וואס ערקלעהרט אז ער האט אונז נור ניט ליעב ווייל מיר אסימילירען זיך ניט מיט די פראנצויזען, ווייטער איז ער אונז דער בעסטער פריינד?

אדרבה, מיט וועמען?

פון דער רעדאקציאן: מיר וועלען מיט פערגעניגען געבען פלאץ אויך דעם צווייטען צד.

פון מיין רייזע אין דער וועסט.

יא) עסטעוואן און איהרע אידען.

פון ב. ג.

ביז הירש, סעסקעטשעוואן, איז מיר בעשערט געווען צו בעטראכטען נאך איין שטעדטיל א-לא רידזשיינע. נור ניט מיינט אז דאס איז ברענדאן וועלכעס איז אויך פערשמ'ט אלס אזא מין „קהילה" ווי רידזשיינע. ניין, דאס איז ניט ברענדאן, נור — עסטעוואן.

אז איהר קומט אריין קיין עסטעוואן דוכט זיך אייך אז דאס זייט איהר אין אן אונגעהויער גרויסען הויף וואו עס דרעהען זיך שנעל הין און צוריק מויערס, מויערער, שטיין פלאסטערער, סטאליארעס, קאלך שמירער, דאך לעגער. גלעזערער א. ד. ג. בעלי מלאכות וואס זיינען פערטהאן אין פערפערטיגען א ריעזיגען מויער וואס שנעלער, דען עס זיצט שוין דיא בני בית און ווארטען נור ווען מען זאל אויפשטעלען די ווענט און זיי זאלען שוין קענען אריינטופען.

עסטעוואן בויעט זיך. איין ארבייט: וואו איהר געהט, וואו איהר שטעהט און וואוהין איהר ווארפט אן אויג, זעהט איהר אויסגעראבענע קאלך גריבער ארום וועלכע עס שטעהען ארבייטער און ארבייטען פלינק און געשווינד, דען עס שטעהט שוין דאס בני בית פיקס און פערטיג אריינצוציהען זיך אין הויז אריין.

דאס שטעדטיל איז א קליינס און דערוויל נאך בלאטיג און קויטיג. איהר טרעפט דארטען פיעלע ניט געפלאסטערטע גאסען, וואו עס איז א סכנה אריינשטעלען א פוס, ווער שטועסט, ווען ער איז נאך צום אומגליק בעציהרט מיט א נעל אבגעפוצטען שוך.

דאס שטעדטיל ווערט בר מצוה נעקסטען יאהר. יעצט איז עס אלט קוים 12 יאהר. ביז מיט 4—5 יאהר זיינען דארטען געווען אפשר 10 הייזער. עס פערמאגט א בעפעלקערונג פון צוויי טויזענד, צווישען זיי איבער 150 אידען. און די אידען זיינען מייסטענס פון דעם סארט - ווי רידזשיינער: זיי זיינען נעקומען געלד מאכען. עפעס זיצען זיי ניט פעסט אויף זייערע שטוהלען, זיי הענגען אין דער לופטען. דאך אבער מוז מען זאגען אז דאס געזעלשאפטליך אידישע לעבען אין עסטעוואן שטעהט פיעל העכער אייד'ער אין רידזשיינע.

אין עסטעוואן — א פיעל קלענערע אידישע בעפעלקערונג — איז אויך פאראן א שוחט, א גאנץ אינטעליגענטער יונגערמאן (דוכט זיך פון סעלקירק וועסט, ליפשיץ זיין נאמען) נעהמט ער ערשטענס גרעסערע שכירות און עס געהט צו אויף א פיעל אנשטענדיגערען אופן: עס איז פאראן א קאסיר וואס צאהלט דעם שוחט זיינע שכירות יעדען מאנאט.

זיי בויען זיך א שוהל, איז עס ניט ווי אין רידזשיינע, צי אפילו ווי ביי אונז אין וויניפעג וואו מען האט ליעב צו צוזאגען, נור עס זיינען דא מזומנ'ע הונדערטערס.

זיי זיינען אויך ווענינער צוריסען צווישען זיך. מעהר אדער ווענינער האלטען זיך די אידען אין עסטעוואן פעראייניגט. זייט די לעצטע צוויי יאהר — די צייט ווען די אידישע „אימינראציאן" האט זיך אהין „א לאז געטהאן" — האט מען אין עסטעוואן איין דאגה: ווי אזוי אויסצופיינערען זיך, אויסשעהנערן זיך. פאר אויספיינערען און אויסשעהנערען, וואלט אייך אן עסטעוואנער איד אבגעגעבען די שבת-דיגע קאפאטע.

די צרה אין עסטעוואן איז, וואס זי האט קוים א צוויי דריי אינטעליגענטע אידען, די איבעריגע זיינען פראסטע מענשען וואס קענען ניט ארומנעהמען די תנאים פון לעבען אין יענעם ארט. זיי זעהען פאר זיך א שטאדט, זיי זעהען פאר זיך א מאסע קריסטען וואס לעבען רוהיג — זעהר רוהיג — און לאזען זיך וואיל געהען; זיי זעהען ווייטער אז אפטמאל קומען בעלי דעות, שטאדט בעלי בתים און פראוועו מיט דער בעפעלקערונג ווי זיי ווילט זיך און — עס ווילען אט די פראסטע אידען זיי נאכטהאן, זיי ווילען אויך זאגען דעות — און זאגען טאקע! — זיי ווילען אויך פראווען און פיהרען אלעמען ביי דער נאז — און פיהרען טאקע! — דען אין אזא קליין מקום זיינען נאך דערוויל ניטא יענע אינטעליגענטע יונגע לייט וואס זאלען ערקלעהרען — אויף און עדעלען שטיינער — אט די פיהרער אז זיי האפען ניט וואס צו קוקען אויף יענע קריסטליכע שטאדט בעלי בתים, דען יענע זיינען ערשטענס ניט קיין אונגעהובעלטע, ניט קיין פראסטע מענשען, זיי זיינען מעהר אדער ווייניג מענשען פון א געוויסער בילדונג און דערצו קענען זיי גוט דאס לאנד, ווייסען גוט וואס מען דארף און וואס ניט. וועהרענד זיי, די אידישע נאכאהמער, ניט נור ווייסען זיי ניט אן וואס אזא קליינע קהילה נויטיגט זיך, נור זיי ווייסען אפילו ניט וואס זיי אליין דארפען נאך אום צו קענען זיין פיהרערס פון א שטעדטיל.

עס וועט זיין אומרעכט ווען איך וועל א אונטערשטע שורה ניט אונטערפיהרען:

עסטעוואן, איך מיין דער אידישער קבוץ אין עסטעוואן, מאכט א גוטען איינדרוק ווער שמועסט ווען מען קומט אהין גלייך פון רעדזשיינע אדער אפילו פון ברענדאן. דאס וואס עס פעהלט דערוויל אין עסטעוואן איז צו האפען אז עס וועט אין גיכען דארטען געשאפען ווערען דען דאס שטעדטיל וואקסט און מיין נעקסטען ארטיקעל וועל איך זיך אבשטעלען אויף דעם אידישען קבוץ אין עסטעוואן.

בריעף צום רעדאקטאר.

ווערטהער הערר!

אין אן עדיטאריעל אין „קענ. איד" פון צוריק מיט א פאאר וואכען האט איהר געראטהען אז דער יונגענד פעראיין זאל פעררופען א מאססמיטינג וואו רעדנער זאלען ארומריידען די שול פראגע. נאך מיין מיינונג איז עס דער בעסטער פארשלאג, אויב דער פעראיין האט ווירקליך קיין מורא פאר קריטיק און פיהלט זיך שטארק אבצוענטפערען אויף ארגומענטען, דאן מוזען זיי אזא מיטינג איינבערופען און טאקע וואס פריהער. אבער איך וואלט פארגעשלאגען אז אויף דעם מיטינג זאלען איינגעלאדען ווערען דריי רעדנער: 1) איינער פאר העברעאיש, 2) איינער פאר אידיש און 3) איינער וואס זאל רעדען וועגען אלגעמיינער ערציהונג פאר אידישע קינדער, א נייטראלער.

אין אלגעמיין איז עס פריקרע וואס וועגען דער תלמוד תורה וואו עס איז שוין פאראן געלד, זי האט שוין א לאט האט אן אלטען בנין און האט פיעלע מעמבערס, פונדעסטוועגען מאכט מען אפטע מיטינגען און אויך מאססמיטינגען דאס העלפט אריינצוברענגען לעבהאפטיגקייט אין דער אונטערנעהמונג. דער יונגענד פעראיין וועלכער וויל מאכען גאר א גאנצע רעוואלוציאן האט זיך פערדוקט אין א חדר'ל אויף סעלקירק עוועניו און פישטשעט ארויס פון דארטען מיט רעזאלוציעס. ווארום לאזען זיי ניט וויסען דער מאסע וואס פיר טובות זיי געהען איהר טהאן? ווארום ערקלעהרען זיי ניט דער מאסע די נויטווענדיגקייט פון זייער אונטערנעהמונג? אויב זיי האבען קיין קרעפטען ניט דאצו, טא זאלען זיי דעם צוועק און פלאן פארברייטען פאר קהל, פאר עלטערען וועלכע וועלען אפשר פאדערען אז דיזע רעוואלוציאן זאל איינגעפיהרט ווערען אין דער תלמוד תורה.

אויף דעם סמך וואס איהר, ה' רעדאקטאר זאגט אז וועגען דער ערציהונג מוז מען באלד אנהויבען עפעס טהאן, בעט איך צו אבדרוקען די אויבענגעשריבענע צייל ען. י. כ״ץ.

אוים מיט די שוואכע טרובעס און סטענדס

ענדליך אפערען מיר אייך די קאלומביא

HORNLESS

נור וואס ארויסגעקומען. זייט אפ-טו-דייט.

ליריק $39.80

ענטהאלט 3 דאבל רעקארדס [15 סילעקשאנס] נאך אייער גוסט. $7.80 קעש און $4.00 מאנאטליך.

מיט א שטארקען דאבל ספרינג מאטאר, קלינגט אב די טענער, א צעהן אינטש טורן טייבל, דינסטע טענער ארם און די לעצטע וואטש קייס. העלע צוזאמענבונד, פערלירט ניט קיין פארטס

$29.00, $58.00, $80.00 א. ז. וו.

קליינע אויסצאהלונגען, צופריעדענהייט גאראנטירט.

נארדיקא, פאנשי, מערי גארדען, עלים נעלסאן, קובעליק, קאוואלעריע, ביזפאם א. ד. ג. זינגען און שפיעלען נור פאר „דיסק" קאלומביא גראמאפאן.

די „דיסק" סטייל איז די בעסטע. פון יעדע טויזענד מאשינען וואס מיר האבען לעצטען יאהר פערקויפט זיינען 934 געווען די „דיסק" סטייל און פון זיי 887 פון קאלומביא דיסק.

זייט זיכער צי ס'איז א קאלומביא

אידישע און אנדערע דאפל דיסק רעקארדס, 2 פערשיעדענע סילעקשאנס 85 סענט. איינמאל פרובט די נייע קאלומביא רעקארדס און איהר וועט מעהר קיין אנדערע קויפען. דוויערהאפט, פיינער טאן מיט געלד גערנאנטי. 2 מינוטענדיגע 19 ס., 4 מינוט. 35 ס. מיר האבען סעקאנד הענד מאשינעס צו פארגיין פרייזעס. אלטע מאשינעס נעהמען מיר אן אין געלפערציג סטיילס פיאנעס; 30,000 רעקארדס.

WINNIPEG PIANO CO.

295 פארטיידזש עוו. וויניפעג, מאנ.

נעקסט צו פיירוועטהערס.

פארטרעפליכער שאץ.

העססען סיגארעטס.

דער אָריענטאַלער סמוק.

10 פאַר 10 סענט.

WINNIPEG COAL CO. **834 MAIN STREET**

קאהלען און קאק. ריינע קאהלען, פולע וואג.

86 PHONE ST. JOHN 500

NORTHERN CROWN BANK

הויפט אפיס אין וויניפעג

מזומן קאפיטאל.......... $2.200.000

גוט שטעהענדער ס״ה.......... $17.000.000

יעדער דארף האבען א סייווינג אקאונט! איהר קענט עפענען א סייווינג אקאונט מיט 1 דאלאר. עסקא ווערט צוגערעכענט האלב יעהרליך

פרעזידענט: סר ד. ה. מאקמיללאן

דושענעראל מענעדזשער: ראבערט קאמפבעלל

דירעקטאר: האנ. ד. ס. קאמערען, לייטנ. גאוו. אף מאניטאבא.

בראנטש --- קארנער סעלקירק אווע. און מיין סט.

וו. ס. ריטשארדסאן, מענעדזשער.

ווען איהר ווילט גוט בעהאנדעלט ווערען ביי ערעמס קויילען

D.E. ADAMS COAL COMPANY LIMITED WINNIPEG MANITOBA — HEAD OFFICE PHONES GARRY 740 & 741

13—10 דערמאהנט דעם „קענעדער איד״.

מרס. קינגדאם פאולקנער

שטימע אויסבילדונג און די קונסט פון זינגען.

Suite 5, Dismorr Block

קאר. הארגרייוו און פארטיידזש פהאן פארטיידזש 495

צייט פאר אפליקיישאן רעזידענץ: 197 יעל עוו., קרעסצענטוואוד.

R. S. ROBINSON 171 James St., East

אימפארטער און עקספארטער פון אללע סארטען רויהע און געדרעסטע פוטערווארג.

איך צאהל די העכסטע פרייזען פאר אלערליי הייגדס און פארס.

שרייבט מיר פאר מיינע פרייז ליסטס, גראדע געדרוקט.

ביזנעס טעלעפאן מיין 2311 רעז. מיין 4874 ר. ש. ראבינסאן

עסט

שיקאגא׳ר סמוק פלייש, קארענביעף און צונגען.

פרישע וויניעס, געסמוקטע סעמין,

לייכטע לאנטשעס, פרוכט און סאדא וואסער.

ס. מארגאלים

13—9

260 דאפרין עווענו, (מיניוקס האל).

ווילט איהר אייער פערד זאל האבען די ווערטה ווי א פרינץ זיך רופען, דאן זאלט איהר קויפען אין דער

נארטה וועסט הארנעס שאפ

און גוטע הארנעס געבען א כאפ, אייער פערד וועט דאן אויסזעהן גרויסארטיג און שעהן.

The North West Harness Shop 73 דערבי סט. י. בעקער, פראפ.

איבעראשענדעס

סעמועל לאוב אנשטאט אייזיקאוויטש

דער בעוואוסטער אייזיקאוויטש רעסטאראנט וועלכער רופט זיך אונטער דעם נאמען

יוראפען קאמערשל רעסטאראנט

איז איבערגעגאנגען אונטער א נייע מענעדזשמענט וואו פרישע, געזונדע און בעסטע מאכלים ווערען סערווירט ספעציעל מאכען מיר בעקאנט רייזענדע, דאס זיי קענען קריגען צו יעדער צייט בעקוועמע, ליכטיגע צימערען פאר א גאנץ בילינען פרייז.

מיט אכטונג סעמועל לאוב

34 Martha St. Phone Main 4750

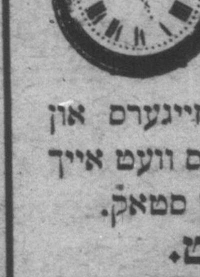

נ. טשערניאק

וואטשמייקער און דזשועלער

האט אימפארטירט א גרויסען סטאק פון פערשיעדענע דזשועלרי, וואנדזיינערס און פאקעט זייגערס. קומט, עס וועט אייך לוינען צו זעהן אונזער נייען סטאק.

876 מיין סטריט.

פערלאנגט בוקוואלד׳ס ברויט

די בעסטע און ריינסטע, געמאכט אונטער די סאניטאריום לאוס. יעדער איז וועלקאמען צו בעזוכען די בעקער שאפ.

123 Salter Street

Phone St.-Jhon 1655

BUSTER BROWN CLOTHING CO.

Brofstein & Clark, Props.

מאנופעקטשורערס פון האלסייל קלאדינג פון די בילינסטע צו די בעסטע. ספעשיליסטס פון יוטס, באיס און קינדער פיין קלאדינג און מענער פענטס. דזשאבערס, האלסיילערס, ריטיילערס און פעדלערס וועלען מאכען געלד.

895 Main Street.

Northern Wine Co.

215 מארקעט סט. אקעגען סיטי האל.

פהאן גערי 2187

פ. דרוקסמאן, לעווין און מאבאיעס, פראפרייטארס.

האבען אויסגעפיקסט איינע פון די שעהנסטע און בעסטע ליקער סטארס. אלע סארטען וויינען, שנאפסען און [illegible] תמיד אין סטאק. בעסטע קוואליטעט [illegible] מעסינסטע פרייזען. ספעשיל פרייזען [illegible] שמחות. ארדערס פינקטליך דעליוו[illegible]

דער טעלעפאן [illegible] פון „קענעדער [illegible] איד״ איז [illegible] 1454 [illegible]

AMUSEMENTS.

The Walker CANADAS FINEST THEATRE

פהאן גערי 2520

פרייטאג און שבת און שבת מאטינע די אויסטראלישע בעריהמטע אקטריסע

אידא סט. ליאן

אין דער אריגינעלער קאמעדיע

„פאלי אף דהי סירקוס״

א ריכטיגער צירק אויפ׳ן סטיידזש.

אב. 25 ס.—1.50$—25 ס., מאט. 1$—25 ס.

די גאנצע נעקסטע וואך, מיטוואך און שבת מאטינע

בעריהמטע אמעריקאנער פרימאדאנא

לואיזע גאנינג

אין דער מוזיקאל קאמעדיע

דהי באלקאן פרינצעס.

אב. 2$ — 25 ס. מאט. 1.50$—25 ס.

WINNIPEG

די היים פון די פראמינענטע ארטיסטען

היינט און מארגען:

„סאלאמע דזשאן״.

נעקסטע וואך:

דהי וויטשינג האור

אב. 15 ביז 50 סענט.

מאט. מאנ., דינסטאג, דאנ. און שבת בעסטע סיטס 25 סענט.

Empress PORTAGE AVE. EAST — DIRECTION SULLIVAN & CONSIDINE — WHERE EVERYBODY GOES

פון מאנטאג 26טען פעברואר 3 פארשטעלונגען טעגליך — 3 אוהר, 8 אוהר און 9.30

דזשארדזש באנהאיר טרופע

די וועלט בעריהמטע סענסאציאנעלע אקראבאטען.

ווילסאן און פיארסאן

אין „עט דהי רעסעפשאן״.

וואלטערס און פרענק

אין דער סאטירא „עי וואומאן זועי״.

דהי גיי בערטלעט טריא

אין זעהר „פאני״ סצענקעס.

ריי עליאנאר בעל

וויאלין וויראטוז און ארטיסטען אין פאפולערע סעלעקשאנס.

מארשאל׳ס פראכטפאלער ארקעסטער.

מאווינג בילדער.

אבענד: 10, 20, 25 און 35 סענט.

מאטינע: 10, 15 און 25 סענט.

ROYAL THEATRE

הויכע קלאס בילדער און נייעסטע סאנגס

פראגראם געביטען 3 מאל א וואך

ELITE THEATRE

קאר. פארטיידזש און סמיטה

הויכע קלאס בילדער. (2618

פראגראם געביטעק 3 מאל א וואך.

ב. טשערניאק איז מודיע אלע זיינע קונים, אז אויך היינטיגס יאהר וועט ער פערקויפען גוטע, זויבערע און כשר׳ע מצה ווי פאר א יאהרען צו בילינגסטע פרייזען. אויך קומט מיר אן מצות פון די סטייטס. 262 סעלקירק עוו.

סטייטסער מצה פון שיקאגא.

ביי מר. יוסף איידעלמאן שו״ב, 42 דערבי סטריט און אין 51½ דערבי סט. וועט זיין צו פערקויפען סיי ריטייל און סיי האלסייל גוטע, כשר׳ע מצה צו די בילינסטע פרייזען. די מצה איז שוין בעקאנט צו די היגע אידען.

בעקאנטמאכונג צו אלע מיינע קאסטימער.

אזוי ווי פאר די לעצטע עטליכע יאהר אזוי אויך היינטיגס יאהר וועל איך פרענגען גוטע, כשר׳ע מצית פון די סטייטס (פון שיקאגא און סינסינעטי) צו די בילינגסטע פרייזען.

[illegible] מיט אכטונג מ. קאוואלסאן

[illegible]לקירק עווניו, וויניפעג.

יוסף גאלדשמיד

דער בעריהמטער לאנדאנער ארטיסט וועט אין גיכען אויפטרעטען מיט א נויארקער קינסטלער קאמפאניע אין דיא

קווינס טהעאטער.

וועגען די נעמען פון די פיעסען און אויך די נעמען פון די ארטיסטען וועט אין גיכען בעזונדער אנאנסירט ווערען.

DR. C. S. SMYTH OF CHIROPODY

גיט מאמענטאלע הילף פאר היהנער אויגען, באראדיוקעס און אלערליי פיס קראנקהייטען. אפיס שטונדען פון 9 אוהר פריה ביז 6 אוהר אבענד טעגליך. שבת פון 9 אוהר פריה ביז 8 אוהר אבענד.

Suite 2, Srohart Block 290 Portage Avenue

Phone Main 1738

א פראקטישער בוק־קיפער

זוכט שטונדען ארבייט.

זיך פרעגען ביי

י. שולמאן, 475 פלארא עווניו

צו מיינע געעהרטע קאסטימער און פריינד: איך מאך אייך בעקאנט דאס איך מוף פון 211 לאגאן עוו. אבסטערז אין 174 לאגאן עוו. נעקסטען מאנאט. יעצט פערקויף איך גרויסע בארגיינס בעפאר איך מוף. קומט און איבערציינט זיך. מ. דראטש.

פערלאנגט

א אידישע קיכערין אין אן אנשטענדיגער הויז. מעלדען צו מאדאם ר. ש. ראבינסאן

42 הארגרייוו סט. פהאן מיין 4874

פערלאנגט א מיידעל [מאכט ניט אויס אויב א גרינע] וואס זאל קענען ארבייטען אויף׳ן מאשין און זאל אויך קענען פיקסען פערשיעדענע אלטע קליידער. זיך ווענדען צו

M. LITZER, 969 Main Street

מר. און מרס. וואכנאווסקי פאהרען ארויס מיט זייער פאמיליע זונטאג דעם 25טען פעברואר אום 2 אוהר נ. מ. צו זייער פלימעניק אשר ביילארעווסקי אויף׳ן פארם. לאמיר זיי אלע ווינשען א גליקליכע רייזע.

זייערע פריינד.

דער „קענעדער איד״

823 מיין סט. סט. דזשאן 1454

מאכט אלערהאנד פרינטינג אין אלע שפראכען צו די מעסיגסטע פרייזען.

בירדז היל, מאנ.

זונטאג פ׳ תרומה זיינען אלע בעלי בתים זיך צוזאמענגעקומען צום פרעז. מר. דוד ספיוואק און מיט איינעגע וועגען האבען זיי זיך גענומען צו דער מצוה ועשו לי מקדש, און מען האט אנגעפיהרט 20 לאט שטיינער אויף א פונדאמענט פיר א שוהל. יעדער האט גענומען אנטהייל אין דער מצוה און האט געארבייט אזוי פלייסיג ווי פאר אן אייגענע הויז. מען איז דינער טיים ניט געגאנגען אהיים, מען איז זיך צוזאמענגעקומען צום פרעזידענט און מען האט אביסעל צוגעביסען און ווייטער געגאנגען צו דער ארבייט פרעהליך. אפילו איינינע פרויען האבען אויך גענומען אנטהייל אין דער מצוה, זיי האבען אויך געהאלפען ארויפלעגען שטיינער אויף די וועגען, מען האט זיך משמח געווען זעהר פיין און מיר האפען אז אי״ה נאך פסח צו מאכען דעם ריכטיגען חנוכת הבית.

יצחק ארעלאוויץ, שוב דפה.

כלוי ריבאן פראדוקט איז ריינע שפייז פראדוקטען

ריינקייט אין שפייז, וועלכעס איז אזא שטארקער בענעהר פון יעדער הויז פרוי, איז זיכער דער מוסטער פון בלוי ריבאן׳ס ווארע, קויפט בלוי ריבאן׳ס בעקינג פאודער, קאפע, דזשעלי פאודער אדער ספאיסעס, אלע זיינען די זעלבע הויכע קוואליטי, אויב איהר זייט ניט צופרידען, ברענגט צוריק די ווארע און קריגט צוריק אייער געלד.

QUEEN'S THEATRE.

שטיצט די תלמוד תורה.

דראמא. געזאנג. וואהלטהעטיגקייט.

אסתר תענית אבענד לכבוד פורים

ארנגזשירט פון די „בני ציון״ אף וויניפעג.

דאנערשטאג אבענד דעם 29טען פעברואר

וועט א קאמפאני פון „תלמוד תורה״ שילער אונטער דער אויפזיכט פון ל. נוסבוים און ה. ראלער אויפפיהרען די גרעסטע און שעהנסטע מוזיקאליש היסטארישע אפערעטא

אחשורוש

אין 4 אקטען פון דעם אונשטערבליכען־פאטער פון דער אידישער ביהנע אברהם גאלדפאדען.

די ראלען זיינען פערטהיילט ווי פאלגט:

אחשורוש — י. פיינשטיין	אסתר — י. אסאווסקי
המן — ל. רויזען	מרדכי — מ. פרומין
ויזתא — י. פיינשטיין	התך — מ. גראס
בגתן — ר. פאליאנסקי	תרש — א. סגל
תרשיש — א. בלייר	מרס — ס. אסאווסקי
שלתיאל — י. פרידמאן	דלפון — מ. גראס
ארידי — וו. גרין	א כאהר פון 35 קינדער.

די רעזשיסארען פון דער טהעאטער פארשטעלונג שפארען קיין צייט און קיין מיה אום צו מאכען דאס שטיק פאר דעם גרעסטען מאראלישען ערפאלג. עס איז די פליכט פון יעדען אידען צו זעהן אז אלע טיקעטס זאלען פערקויפט ווערען אום צו פערזיכערן דעם פינאנציעלען צושטאנד פון ת״ת

צווישען די אקטען וועט פארקומען דער ראפעל פון [illegible] „בצלאל״ ארטיקלען.

[illegible]רייזען: 25, 35 און 50 סענט

טיקעטס צו בעקומען: אין אפיס פון „קענ. איד״; ביי א. טשערניאק 890 מיין סט. ביי אטרובין בר. 61 דערבי סט.; ביי א. מילמוט דזשארוויס עווע. און אין אפיס פון ת״ת פון 5 ביז 8 אוהר אבענד.

ארענדזשמענטס קאמיטע פון די „בני ציון״.